OSTATNIE WIADOMOŚCI

PARAGWAJ: Prezydent Paragwaju Morinigo, wydał rozkaz walczącym w Asuncion oddziałom rządowym, by broniły każdego domu.

U. S. A.: W przyszłym tygodniu odejdzie z Nowego Jorku pierwszy transport, zorganizowany przez Międzynarodowy Fundusz Pomocy Dzieciom.

TRYBUNA ROBOTNICZA

Wyd. C Cena 2 zł. 6 str.

Kupon konkursowy Nr. 47

Nr. 224 — (895) Katowice - Kraków - Wrocław - Częstochowa - Rzeszów - Kielce, sobota, 16 sierpnia 1947 r. Rok V.

Czwarty dzień procesu krakowskiego

WiN i UPA we wspólnej walce przeciw Polsce Ludowej

Prok. Żarakowski

Tajemnice wojskowe w materiałach wywiadu WiN

Czwarty dzień przewodu sądowego wypełniły zeznania oskarżonego STRZAŁKOWSKIEGO. Z zeznań tych wynika, że kiedy oskarżony Strzałkowski wyjeżdżał w sprawie reorganizowania siatki wywiadowczej obszaru północnego, obsługa kontaktów i łączności przeszła na osk. Kota i Ralskiego Eugeniusza. Wraca również sprawa funduszów, jakie oskarżony otrzymał.

Na zakończenie trzeciego dnia rozprawy oskarżony Strzałkowski oświadczył na pytanie prokuratora, że istotą organizacji „Nie" była **walka z Rządem Polskim i ze Związkiem Radzieckim.**

Na dalsze pytania prokuratora oskarżony Strzałkowski odpowiedział:

Prok.: Czy w związku z pracą oskarżony otrzymywał wynagrodzenie?

Osk.: Otrzymałem 4 tysiące dolarów. Następną kwotę otrzymałem od **Niepokólczyckiego.** Za pracę w B. W. otrzymywałem miesięcznie wynagrodzenie początkowo po kilkanaście tysięcy zł., później 30 — 40 tys. zł.

Zadania wywiadu organizacji „Nie"

Prok.: Jakie zadania miał wywiad w organizacji „Nie"?

Osk.: Ogólne wytyczne szły w kierunku rozszerzenia ram wywiadu. **Rozpracowywaliśmy władze Bezpieczeństwa, partie polityczne, ponadto po raz pierwszy zaczęliśmy uprawiać wywiad gospodarczy.**

Prok.: Czy zachowano organizację siatki wywiadowczej BW, czy utworzono nową siatkę?

Osk.: Wprowadziliśmy pewne zmiany personalne i rozbudowaliśmy aparat stosownie do potrzeb specjalizacji.

Prok.: Czy oskarżony w organizacji „Nie" był również szefem wywiadu?

Osk.: Tak.

Prok.: Czy zakres organizacji „Nie" i Delegatury Sił Zbrojnych różniły się między sobą?

Osk.: Częściowo. Rozszerzył się terytorialny zasięg i zalążki, które przejawiły się w organizacji „Nie" zostały rozwinięte. **Mieliśmy dział kontrwywiadu (Bezpieczeństwo, administracja i nastroje w wojsku), dział polityczny i dział gospodarczy.**

Prok.: Czy w czasie pracy w Delegaturze oskarżony zorganizował nowe komórki wywiadowcze

Osk.: Tak. W województwie śląsko - dąbrowskim przez **Przekutowskiego,** na Podhalu przez **Hegera,** w Tarnowskiem przez **Lewandowskiego,** w Przemyskiem przez **Słabosza,** w Miechowskiem przez **Kota.**

Osk. Strzałkowski

Po aresztowaniu we wrześniu 1945 r. członków wywiadu w woj śląsko - dąbrowskim, polecił osk **Strzałkowski** zorganizowanie północnej siatki **Słaboszowi i niezależnie od niego Kotowi.** Zorganizowanie wywiadu w Katowicach polecono **Ralskiemu Eugeniuszowi.**

Prok.: Czy Ralski i Kot zorganizowali wywiad?

Osk.: Znaleźli ludzi, którzy podjęli się tego zadania.

Działalność osk. Strzałkowskiego w WiN

Następne pytania odnoszą się już do działalności oskarżonego w ramach WiN-u.

Prok.: Czy przejście Delegatury Sił Zbrojnych do WiN pociągnęło za sobą zmiany personalne na odcinku wywiadu?

Osk.: U mnie nie.

Prok.: A zakres i treść wywiadu?

Osk. w odpowiedzi twierdzi, że nie uaktywniono w praktyce kontaktu z komórką „Z", doszedł natomiast nowy element propaganda. W okresie „WiN-u" zorganizowano na szczeblu obszaru komórkę propagandową. Pewne szczątki tej pracy istniały jeszcze w okresie „Nie".

Prok.: Znaczy to, że w momencie powstania „WiN-u" siatka wywiadowcza przeradza się w siatkę wywiadowczo-inspiracyjną?

Osk.: Tak jest.

Prok.: Kiedy oskarżony otrzymał od **Niepokólczyckiego** polecenie zorganizowania sieci wywiadowczej na Pomorzu i w Polsce centralnej?

Osk.: W styczniu 1946 r.

Dalszy ciąg na str. 3-ej

DO 1. X. ANGLIA będzie bez DOLARÓW

WASZYNGTON, piątek

Ministerstwo Skarbu U. S. A. podało do wiadomości, że Wielka Brytania ostatnio wzięła dalszych 150 milionów dolarów pożyczki amerykańskiej. Z ogólnej sumy 3 miliardów 750 milionów dolarów pozostało już tylko 850 milionów dolarów. Jeśli pożyczka amerykańska będzie przez W. Brytanię brana w takim tempie — oświadcza Ministerstwo Skarbu U. S. A. — cały kredyt amerykański wyczerpie się do dnia 1 października br.

Na Radzie Bezp. ONZ

A. GROMYKO OSKARŻA USA

W dniu wczorajszym Rada Bezpieczeństwa wysłuchała wypowiedzi przedstawiciela Związku Radzieckiego Gromyki na oświadczenie złożone wczoraj przez delegata amerykańskiego Johnsona w sprawie Grecji.

Delegat radziecki zaznaczył z całą stanowczością iż odrzuca propozycję udzielenia pomocy obecnemu rządowi greckiemu, gdyż wyłącznym celem Stanów Zjednoczonych jest uzyskanie politycznej i gospodarczej kontroli nad narodem greckim.

Dalej Gromyko oskarżył Stany Zjednoczone o jawne mieszanie się w wewnętrzne sprawy Grecji. Delegat radziecki podkreślił, że Stany Zjednoczone nie pragną pokoju na Bałkanach a najlepszym dowodem tego jest fakt, że Stany Zjednoczone tak ochoczo poparły oskarżenie greckiego ministra Tsaldarisa, iż północni sąsiedzi Grecji zagrażają sprawie pokoju. Gromyko dodał, iż Stany Zjednoczone wysyłają w dalszym ciągu broń, amunicję i sprzęt wojenny do Grecji aby — jak się wyraził — prawdziwi demokraci greccy szybciej i w większej ilości aniżeli przed tym padali od kul wojsk rządowych".

Po przemówieniu Gromyki Rada Bezpieczeństwa odłożyła dyskusję nad sprawą Grecji do przyszłego wtorku.

Szwajcaria nie przystąpi do unii celnej 16-tu państw

BERLIN, piątek

Przedstawiciel rządu szwajcarskiego złożył oświadczenie, że Szwajcaria odmówiła przystąpienia do unii celnej 16 państw europejskich, która ma powstać w ramach planu Marshalla. **Jeśli Szwajcaria ma rzeczywiście przyczynić się do odbudowy Europy, powiedział rzecznik szwajcarski, to musi ona zachować swą autonomię, zwłaszcza w dziedzinie finansowej. Szwajcaria stanęła więc na stanowisku państw skandynawskich, które również odmówiły przystąpienia do unii celnej.**

Komitety specjalne konferencji paryskiej zajmują się właśnie tym zagadnieniem.

Z nowego w ZSRR

MOSKWA, piątek

Znakomity pisarz i publicysta radziecki **ILIA ERENBURG** ukończył nową powieść pt. **„BURZA".**

Akcja powieści toczy się w **ZSRR we Francji, w Anglii i w Niemczech. W powieści obejmującej ostatnie lata przedwojenne i okres wojny. Erenbug maluje upadek Francji, którego był naocznym świadkiem, narodziny Ruchu Oporu we Francji, patriotyzm i walkę ludzi radzieckich z najeźdźcą. Z niezwykłą głębią charakteryzuje Erenburg zmiany w psychologii przeciętnych Niemców, pod wpływem ideologii hitlerowskiej.**

* * *

W dniu 14 bm. 100 operatorów filmowych rozpoczęło prace w celu dokonania zdjęć do nowego filmu dokumentarnego **„DZIEN ZWYCIĘSKIEGO KRAJU". Zdjęcia** zostaną dokonane we wszystkich zakątkach Związku Radzieckiego, na budowach elektrostacji w Gruzji, w uralskim ośrodku przemysłowym Magnitogorsku, na Kamczatce i Syberii i wielu nowo wybudowanych miastach poszczególnych republik radzieckich.

PLAN WYDOBYCIA WĘGLA WYKONANY w 101,3 PROC.

Podajemy wynik wydobycia węgla w I dekadzie m-ca sierpnia wg. dotychczasowych obliczeń pierwsze miejsce zajmuje Bytomskie Zjednoczenie Węglowe (108,5 proc.), nastepnie Zabrskie — 104,6 proc., Gliwickie — 104,1 proc., Rudzkie — 103,7 proc.

Szczegółowa tabela wykonania planu przedstawia się nastep.:

1.	Jaworzn. - Mikołowskie	157.200	157.642	100,3
2.	Dąbrowskie	171.200	170.947	99,9
3.	Katowickie	168.000	166.560	99,1
4.	Chorzowskie	177.600	183.187	103,1
5.	Rudzkie	175.840	182.363	103,7
6.	Bytomskie	142.800	155.001	108,5
7.	Zabrskie	164.800	172.301	104,6
8.	Gliwickie	168.000	174.922	104,1
9.	Rybnickie	54.800	152.759	98,7
10.	Dolnośląskie	96.000	80.513	83,9
	Razem	1.576.240	1.596.195	101,3%

Papier! Papier! Papier!

Białe złoto! Brak podręczników, zawrotne ceny książek, kosztowne tygodniki, skandaliczne afery papiernicze w rodzaju Kurtnana!

Na papierze, na tym najbardziej z nietrwałych materiałów na świecie, który może zniszczyć ogień i woda — drukuje się nieśmiertelne dzieła literackie, filozoficzne i ekonomiczne.

Jest on również nieodzowny w życiu codziennym narodu: gazety, podręczniki szkolne, beletrystyka.

Będziemy mieć papier, dużo białego, potrzebnego jak chleb papieru.

Być może, że wkrótce na kartkach żywnościowych będzie wydrukowany kupon, za który otrzymamy książkę...

HENRY WALLACE: NIE BRONI LECZ MASZYN i NARZĘDZI potrzebują narody Ameryki Płd.

HENRY WALLACE

NOWY JORK, piatek

B. wiceprezydent Stanów Zjednoczonych HENRY WALLACE w artykule na łamach „NEW REPUBLIC" wzywa delegatów na konferencję amerykańskich ministrów spraw zagranicznych, która rozpoczyna się 15 bm. w okolicach Rio de Janeiro, by odrzucił projekt rządu Trumana w sprawie standaryzacji uzbrojenia na półkuli zachodniej.

Wallace pisze w New Republic

że rząd amerykański chce zmilitaryzować Amerykę Łacińską, zaopatrzyć ją w broń, wyprodukowaną w Stanach Zjednoczonych i zapewnić kierowniczą rolę dla Stanów Zjednoczonych wśród państw Ameryki Łacińskiej. **Żadne z państw Ameryki Łacińskiej — jeżeli nie dąży do dyktatury, nie może podpisać się pod doktryną Trumana.** Stronnictwa liberalne w państwach Ameryki Łacińskiej stale występowały przeciwko powoływaniu się obecnie na doktrynę Monroego, zdając sobie sprawę z tego, że Stany Zjednoczone zechcą wykorzystać ją dla upozorowania swej ingerencji w sprawy wewnętrzne tych państw. Stronnictwa te są słusznie zaniepokojone projektem standaryzacji uzbrojenia we wszystkich państwach Ameryki Łacińskiej.

Konferencja w Rio de Janeiro powinna zwrócić uwagę na zagadnienia gospodarcze kontynentu.

Wallace kończy swój artykuł następującym apelem:

Niech delegacje państw Ameryki Łacińskiej na konferencję w Rio de Janeiro uświadomią sobie okoliczność, że standaryzacja uzbrojenia nie będzie lekarstwem na epidemię szerzącą się wśród 75 milionów ludności tych państw i nie przyczyni się do zlikwidowania analfabetyzmu w tych krajach.

Zapowiedź wyjazdu min. Snydera do Londynu

NOWY JORK, piątek

W Waszyngtonie ogłoszono, że minister skarbu USA **JOHN SNYDER** wyjedzie w dniu 11 września do Londynu. Oficjalnie minister Snyder udaje się do Anglii by wziąć udział w dorocznej konferencji zarządów Banku Międzynarodowego i Międzynarodowego Funduszu Monetarnego.

Od bardzo już dawna niemieccy jeńcy wojenni w Anglii korzystają z wielu udogodnień. Wolno im uczęszczać do lokali publicznych i są przyjmowani w domach angielskich.

Ostatnio „fraternizacja" ta osiągnęła swój szczytowy punkt, ponieważ deputowani angielscy podejmowali uroczystym śniadaniem 64 członków dawnego Wehrmachtu.

Zamieszczamy zdjęcie opublikowane w prasie angielskiej, na którym deputowany Partii Pracy z Bedfordu, Skeffington - Lodge, ściska serdecznie rękę jednego z „zaproszonych".

Kontrola sił roboczych w Anglii

Po 4-godzinnej dyskusji mieszany komitet doradczy, w którym zasiadają przedstawiciele związków zawodowych i pracodawców pod przewodnictwem ministra pracy **ISAACSA** przyjął pierwszą wersję planowanego dekretu o kontroli dystrybucji sił roboczych

W myśl tej wersji, mężczyźni w wieku od lat 18 do 50 i kobiety w wieku od lat 18 do 40, poszukujący pracy będą kierowani w zasadzie do przemysłów kluczowych.

Dziś w Lyonie kongres SFIO

Leon Blum

Odpowiedzialność za losy Francji ciążąca na przywódcach socjalistycznych jest bardzo wielka. — Wśród nich znajduje się człowiek, który odegrał rolę wyjątkowo czynną w doprowadzeniu Francji do sytuacji, w jakiej się ona znajduje: człowiekiem tym jest LEON BLUM.

Patrz artykuł str. 2-ga

MARSZ wydarzeń

W Sofii ma się ku końcowi proces Mikołaja Petkowa, który jest czymś w rodzaju bułgarskiego Mikołajczyka.

Mikołaj Petkow, przywódca bułgarskiej opozycji został oskarżony o organizowanie dywersyjnych band wewnątrz kraju oraz próbę obalenia rządu i zmiany ustroju przy pomocy nacisku sił zewnętrznych.

Jak zwykle w takich wypadkach nici konspiracji prowadzą do anglosaskich ambasad.

„Gdy sąd przystąpił do przesłuchania Mikołaja Petkowa — pisał korespondent Tassu — z ławy oskarżonych podniósł się człowiek średniego wzrostu z niespokojnym złym spojrzeniem schwytanego drapieżnego zwierzątka. Gestykulując bez przerwy, drgając i oglądając się oświadczył, że nie przyznaje się do winy i dlatego nie uważa za potrzebne usprawiedliwiać się"

Jednakże w toku przewodu sądowego okazało się, że usprawiedliwienia były aż nadto potrzebne. Początkowo Petków zaprzeczał, jakoby znał innych współoskarżonych i świadków przedstawionych przez prokuraturę. Jednakże po skonfrontowaniu z nimi Petkow musiał się przyznać do odbycia kilkakrotnych spotkań w czasie których była mowa o współpracy.

Jak wyglądała ta współpraca zeznał oskarżony gen. Dymitr Iwanow, przywódca organizacji podziemnej, „Neutralny Oficer".

W końcu 1946-go Iwanow otrzymał od Petkowa propozycję pracy w Zarządzie Zw. Rolniczego w charakterze pomocnika głównego sekretarza Związku. 27-go lutego br. dając Iwanowowi wskazówki pracy Petkow powiedział: „Teraz musimy przejść do innych sposobów walki. Trzeba stworzyć grupy naszych ludzi, i drogą dywersji wywołać zamieszanie i rozruchy w kraju".

Oskarżony Iwanow przekazał te instrukcje organizacjom opozycyjnych „rolników", powtarzając słowa Petkowa, że „działalność opozycjonistów ma zmierzać do wywołania rozruchów i masowych aresztowań członków opozycji, a przez to do sprowokowania ingerencji zagranicznej w sprawy Bułgarii".

Na pytanie prokuratora, czy instrukcje Mikołaja Petkowa wywołały akcję terrorystyczną, Iwanow odpowiedział twierdząco i przytoczył szereg faktów na potwierdzenie tych słów.

Takimi zbrodniczymi metodami Petkow dążył do obalenia rządów demokracji ludowej i przywrócenia w Bułgarii panowania obszarnictwa i zagranicznego wielkiego kapitału.

Rezultaty „pracy" Petkowa były jednakże wręcz inne niż się tego spodziewał. Po ujawnieniu jego zdradzieckiej roli Christo STOJANOW członek Związku Rolniczego i poseł do parlamentu bułgarskiego, zwrócił się do KC Partii Robotniczej z propozycją złożenia wspólnej deklaracji ostro piętnującej metody stosowane przez Petkowa oraz stwierdzającej, że polityka negacji Frontu Ojczyźnianego i próby obalenia jego władzy zbankrutowały, oraz że podobna fałszywa polityka pozbawiona wszelkich perspektyw musi doprowadzić do antypaństwowej działalności.

W ten sposób proces Petkowa stał się nie tylko oskarżeniem reakcji bułgarskiej oraz popierającej i kierującej nią reakcji krajów zachodnich, ale jednocześnie stał się bodźcem dla przyspieszenia i stabilizacji rządów ludowo — demokratycznych w Bułgarii.

A. Bronowski

Z Rady Bezpieczeństwa

Stanowisko Polski w sprawie Egiptu

NOWY JORK, piątek.

Na posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa, na którym omawiano skargę egipską zabrał głos delegat Polski SUCHY. Mówca zwrócił uwagę na to, że skarga Egiptu zmierza do utworzenia takich warunków, w których Egipt mógłby realizować swe aspiracje narodowe. Delegat Polski podkreślił, że pobyt wojsk brytyjskich w Egipcie jest sprzeczny z Kartą Narodów Zjednoczonych i z uchwałą generalnego zgromadzenia ONZ. Rada Bezpieczeństwa jest uprawniona do wydania nakazu wycofania tych wojsk.

Poruszając sprawę brytyjsko-egipskiego traktatu z 1936 r. Suchy zaznaczył, że Egipt nie był całkowicie wolny w chwili podpisania tego traktatu.

Jeśli chodzi o problem Sudanu, delegat Polski oświadczył, że zagadnienie to należy dokładnie przestudiować. Polska nie może w obecnym stanie rzeczy przedstawić jeszcze żadnego gotowego rozwiązania sprawy Sudanu.

Wbrew ustawie Taft - Hartley

CIO i AFL wezmą udział w akcji wyborczej

Trzecia partia może liczyć na 37 mil. głosów

Nowy Jork, piątek

Pomimo, iż ustawa TAFT - HARTLEY zakazuje związkom zawodowym brania udziału w życiu politycznym CIO i AFL przystąpiły już do przygotowania kampanii wyborczej na terenie związków zawodowych w związku z nadchodzącymi wyborami prezydenta.

JAK DONOSI PRASA Z SAN FRANCISCO, PRZEWODNICZĄCY ALF GREEN, WYPOWIEDZIAŁ SIĘ PRZECIWKO KANDYDATURZE SENATORA ZE STANU OHIO, TAFTA, Z RAMIENIA PARTII REPUBLIKAŃSKIEJ. GREEN SĄDZIŁ ZRESZTĄ, ŻE W RAZIE WYSTAWIENIA TEJ KANDYDATURY TAFT PONIESIE NAJWIĘKSZĄ KLĘSKĘ, JAKA KIEDYKOLWIEK SPOTKAŁA KANDYDATA NA PREZYDENTA U. S. A.

Główne cele AFL są dzisiaj — jak mówił Green — następujące: Zniesienie ustawy Taft — Hartley oraz walka przeciwko „konserwatywnej tendencji" która zaznacza się obecnie w Stanach Zjednoczonych.

Przewodniczący związku zawodowego szoferów **TOBIM** wyraził przekonanie, że amerykański ruch zawodowy może stać się oparciem dla trzeciej partii politycznej, która mogłaby liczyć na 37 milionów głosów. Tobin zastrzegł się jednak, że powstanie trzeciej partii w USA uzależnione jest od zjednoczenia ruchu zawodowego w Stanach Zjednoczonych. Przewodniczący CIO **MURRAY** przemawiał w Pittsburgu na zgromadzeniu 520 delegatów robotników przemysłu stalowego. **Na zebraniu tym przyjęto jednogłośnie plan przygotowania kampanii wyborczej na rok 1948 w ten sposób, by skład przyszłego Kongresu był, możliwy do przyjęcia dla robotników. Plan przewiduje masowy udział 875 tysięcy członków związku zawodowego robotników przemysłu stalowego w pracy komitetu politycznego CIO.**

Phillips Murray

11 sierpnia przemawiał też członek Kongresu **MARK ANTONIO** na zgromadzeniu robotniczym w Nowym Jorku. **Wykazywał on konieczność utworzenia w Stanach Zjednoczonych trzeciej partii politycznej przed wyborami 1948 r. Twierdząc, że partia ta stanie się najsilniejszym stronnictwem w kraju do roku 1952. Antonio zarzucił tak republikanom jak i demokratom kapitulację przed trustami, na rozkaz których przyjęto reakcyjne ustawy.**

Dlaczego rząd Llopisa USTĄPIŁ

Komuniści nie przyłożą ręki do polityki anty-republikańskiej

Vincente Uribe

Przed kilkoma dniami podano do wiadomości dymisję hiszpańskiego rządu **LLOPISA**, która nastąpiła na skutek stanowiska ministra gospodarki, **VINCENTE URIBE**, przedstawiciela Partii Komunistycznej.

Vincente Uribe przesłał do premiera Llopisa list w którym przypomina, iż zebranie Partii Socjalistycznej przyjęło przed ośmiu dniami rezolucję, sprzeczne z podstawami programu rządu, któremu premier przewodniczy, a mianowicie:

„Intensywnej akcji nad obaleniem reżimu frankistowskiego, który terroryzuje Hiszpanię i zwrócenia narodowi hiszpańskiemu swobód obywatelskich i restytucji ustroju republikańskiego.

Partia komunistyczna nie pozwoli używać się jako narzędzie w kampanii, prowadzonej przez wrogów republiki. Rząd Llopisa umarł po decyzjach, powziętych w Tuluzie. **Nie chcę brać udziału oraz odpowiedzialności za dalszą politykę rządu, składam swą dymisję ze stanowiska ministra gospodarki, zajmowanego przeze mnie w rządzie republikańskim, któremu Pan przewodniczył.**

Partia Komunistyczna, wierna swej linii politycznej, jest i będzie bojownikiem jedności wszystkich sił demokratycznych, w pierwszym rzędzie robotników. Bronimy jedności między socjalistami i komunistami, gdyż według naszych zapatrywań, dla zwalczania faszyzmu konieczna jest solidarność świata pracy".

Przyjaźń polsko-czechosłowacka walką o lepsze jutro obu narodów

PRAGA, piątek

Ostrawski organ czeskiej partii ludowej **„HLAS"**, stwierdza w artykule, poświęconym stosunkom czechosłowacko-polskim, iż zawarta niedawno między obydwoma państwami umowa gospodarcza jest jedną z najcenniejszych umów zagranicznych Czechosłowacji.

Dziennik podkreśla szczególne znaczenie Odry dla życia gospodarczego Czechosłowacji, która tą drogą będzie mogła otrzymywać ważne surowce z państw skandynawskich oraz zwiąże się komunikacyjnie z całym zachodnim obszarem Związku Radzieckiego.

Rada Narodowa w Bystrzycy nad Olzą uchwaliła i zgłosiła na ręce premiera rządu czechosłowackiego rezolucję, w której wita z prawdziwą radością umowę, zawartą między Czechosłowacją i Polską, jako zabezpieczenie narodów słowiańskich przed jakąkolwiek agresją w przyszłości. „Przyjaźń nasza — głosi rezolucja jest przypieczętowana wspólnie przelaną krwią i wspólną walką o lepszą przyszłość naszych narodów. Rządowi Republiki Czechosłowackiej przyrzekamy, że starać się będziemy propagować realizację tej umowy".

Działacz Polonii amerykańskiej wraca do kraju

W dniu wczorajszym odbyło się w konsulacie polskim w Nowym Jorku przyjęcie na cześć **Bolesława Geberta**, który 15 bm na m/s Batory wraca do kraju na stałe po dłuższym pobycie w Ameryce.

Bolesław Gebert znany jest wśród Polonii amerykańskiej ze swojej długoletniej działalności społecznej zwłaszcza w związkach zawodowych. Był on jednym z założycieli sekcji polskiej przy Międzynarodowym Związku Robotniczym — postępowej organizacji społecznej, liczącej około 190 tysięcy członków. Był on również redaktorem „Głosu Ludowego" Po zakończeniu wojny, brał czynny udział w akcji organizowania pomocy materialnej dla Odrodzonej Polski.

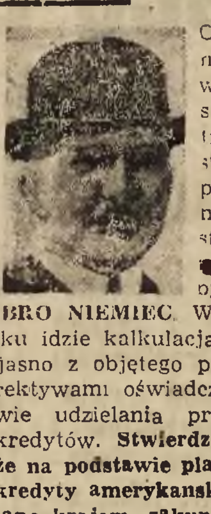
Johannes Steel

Plan Marshalla w praktyce

Cień Schachta NAD EUROPĄ

Kto otrzyma kredyty amerykańskie?

Ameryka odrzuciła plan „JCS 1067", będący odzwierciedleniem polityki Roosevelt — Morgenthau w odniesieniu do Niemiec. Plan ten był przyjęty w roku 1945 przez alianckich szefów sztabu i miał stanowić wytyczne dla amerykańskiego zarządu wojskowego w Niemczech. Odrzucony plan został zastąpiony przez nowe dyrektywy, zobowiązujące Stany Zjednoczone do odbudowy gospodarczej Niemiec i podnoszące przemysł niemiecki do roli młodszego partnera wielkich kapitalistów amerykańskich.

Czytając uważnie owe dyrektywy zorientować się można bez trudu, że podstawę wszelkich przyszłych planów Marshalla stanowić będzie nie dobro Europy, lecz — DOBRO NIEMIEC. W jakim kierunku idzie kalkulacja USA wynika jasno z objętego powyższymi dyrektywami oświadczenia w sprawie udzielania przez Amerykę kredytów. **Stwierdzone tam jest, że na podstawie planu Marshalla, kredyty amerykańskie będą udzielane krajom, zakupującym towary niemieckiego pochodzenia. Innymi słowy, kraje dłużnicze nie zobaczą ani grosza z pożyczonych im pieniędzy, sumy te powędrują bowiem do Niemiec, w zamian za dostarczane przez nie towary.**

W niezbyt dyplomatyczny sposób stwierdzono tutaj, że amerykański gubernator wojskowy Niemiec będzie miał ostateczny głos w sprawach związanych z produkcją, objętych planem Marshalla, krajów Europy zachodniej, przy czym będzie pilnował, by produkcja ta nie godziła w interesy zachodnich Niemiec. Tym sposobem generał Clay podejmie dzieło, porzucone przez dr. Hjalmara Schachta.

NIEMCY PRZEDE WSZYSTKIM

Ciekawym będzie ujrzeć dyplomatyczne następstwa tych nowych dyrektyw. Co najmniej 50 proc. pieniędzy, uzyskanych w drodze pożyczki amerykańskiej, zostanie oddanych Niemcom i dłużnicze państwa europejskie staną się siłą rzeczy satelitami gospodarczymi Niemiec. Gdy fakty te przenikną do świadomości politycznej narodów europejskich, przebudzenie ich może być niezmiernie przykre i gwałtowne.

Oczywistym nonsensem gospodarczym jest podnoszenie potencjału przemysłowego Europy zachodniej, przy jednoczesnym odgraniczaniu się od gospodarki Europy wschodniej. **Tak długo, jak długo Europa wschodnia pozostanie zamknięta, Anglia i Francja będą się dusiły z powodu nadmiernej produkcji przemysłowej, bowiem Stany Zjednoczone nie wpuszczą ich na opanowane przez siebie rynki Południowej Ameryki i Pacyfiku. Anglia i Francja, a nawet zachodnie Niemcy, nie mogą istnieć bez rynków wschodnioeuropejskich. OTO PRZYCZYNA DLA KTÓREJ MINISTER MOŁOTOW Z TAKIM SPOKOJEM WYCOFAŁ SIĘ Z KONFERENCJI PARYSKIEJ.**

Wojna w Indonezji trwa

Przegląd prasy zagranicznej

Daily Worker

NOWY REPORTAŻ ANGIELSKI O POLSCE

„Węgiel polski napływa dziś do zgłodniałych fabryk europejskich w ilości 20 milionów ton rocznie. W 1949 r. Polska będzie eksportować rocznie 35 milionów ton. Węgiel polski jest podstawą rewolucji przemysłowej we wschodniej Europie. Stało się to możliwe dzięki temu, że Polska i jej sąsiedzi po raz pierwszy w historii mają rządy prawdziwie demokratyczne. To właśnie wpływa na fakt — podkreśla Kartun — że Polska obecnie przoduje wśród tych krajów europejskich, które potrafiły się uwolnić od niezdrowej zależności od Stanów Zjednoczonych. Podczas gdy Wielka Brytania ugina się pod uciskiem ostrego kryzysu ekonomicznego, a inne kraje Europy zachodniej znajdują się pod ciężarem problemów polityczno-gospodarczych, Polska zakasała rękawy i zabrała się do roboty. Ma ona do zrobienia o wiele więcej, aniżeli kraje zachodnie i przy użyciu o wiele mniejszych środków.

Polsce odmówiono kredytu dolarowego. Brak jej maszyn i narzędzi do odbudowy. Trzy tygodnie temu Polska wyprodukowała swoje pierwsze 30 traktorów. Tylu jest przeciwko narodowi polskiemu a jednak naród ten zrobił tak wielki postęp że w porównaniu z nim zachodnia Europa zaczyna wyglądać jak outsider.

Niemcy mordują żołnierzy US-Army

TR INFORMACJA

BERLIN, piątek

Ubiegłej nocy w odległości kilkunastu metrów od więzienia kryminalnego w Spandau kilkadziesiąt osób prawdopodobnie Niemców napadło na 3-ch żołnierzy amerykańskich zabijając 2-ch i raniąc trzeciego. Zabójcy wrzucili zamordowanych żołnierzy do stawu. W wyniku pościgu policji za zbrodniarzami jeden z nich został ujęty.

Polacy z Francji chcą wracać

W Sallamines odbył się drugi doroczny zjazd Związku Młodzieży Polskiej „GRUNWALD" przy udziale 245 delegatów reprezentujących ponad 10.000 członków. Na zjeździe obecni byli przedst. ambasady i konsulatu RP oraz delegaci młodzieży francuskiej i hiszpańskiej.

Wytyczne działalności „Grunwaldu" są następujące:

1) Zjednoczenie młodzieży polskiej we Francji w służbie Polski Ludowej,

2) Rozszerzenie kursów repolonizacyjnych,

3) Przygotowanie młodzieży do powrotu do kraju.

Przed konferencją SFIO

W dniu wczorajszym rozpoczął się w Lionie doroczny kongres Francuskiej Partii Socjalistycznej SFIO. Nie będzie przesadą twierdzenie, że od wyniku obrad zależeć będą dalsze losy rządu Ramadiera. A obrady zapowiadają się burzliwie. Na zgłoszonych dotychczas 5 wniosków w sprawie polityki SFIO, dwa wnioski zawierają aprobatę obecnej polityki przywódców socjalistycznych, trzy natomiast ostro ją krytykują.

Z najostrzejszą krytyką polityki Ramadier'a wystąpiła Federacja Socjalistyczna Rhonu oraz grupa „Bataille Socialiste", które domagają się bezzwłocznej dymisji premiera Ramadier'a oraz jedności akcji klasy robotniczej.

Wniosek grupy Mollet, sekretarza SFIO, który poparty został przez Federacje Socjalistyczne Sekwany, Somme, Garde, Puy de Dome, Alpes Maritimes, Ille, Herault, Oranu i Algeru, ostro potępia Ramadier'a za „brak stanowczości wobec finansjery, spekulantów i warstw okradających skarb państwa" oraz domaga się zmiany polityki rządu, ale nie żąda wyraźnie dymisji premiera.

Dominującym zagadnieniem na kongresie SFIO będzie kwestia udzielenia zezwolenia ministrom socjalistycznym na wzięcie udziału w rządzie, z którego wykluczona jest Partia Komunistyczna. Na poprzednim kongresie przyjęto uchwałę o konieczności jednolitej akcji obu partii robot. oraz postanowiono że w żadnym wypadku Francuska Partia Socjalistyczna nie weźmie udziału w rządzie w którym Partia Komunistyczna nie będzie reprezentowana.

Decyzja kongresu została zignorowana przez Radę Naczelną SFIO, która udzieliła swojej zgody na utworzenie przez premiera Ramadier'a rządu koalicyjnego, złożonego z socjalistów MRP i radykałów z wykluczeniem przedstawicieli Partii Komunistycznej największej partii parlamentarnej Francji.

Rada Naczelna SFIO powzięła tę decyzję większością 2529 głosów przeciw 2125 w maju br. Dwa miesiące później Rada Naczelna wypowiedziała się za dalszym utrzymaniem socjalistów w rządzie większością 2576 przeciw 2058 przy 127 powstrzymujących się od głosowania. **Układ sił w Radzie Naczelnej nie zmienił się w ciągu tego okresu czasu, ale nie jest pewne, czy jest on wiernym odzwierciedleniem stosunku sił w kongresie.**

Dotychczasowe wyniki konferencji okręg. SFIO wskazują raczej na przewagę opozycjonistów nad zwolennikami premiera Ramadier'a. Nawet ci spośród zwolenników polityki Blum - Ramadier, polityki rozbijania jedności organicznej klasy robotniczej, którzy zaślepieni własnymi niskimi egoistycznymi interesami, mieli zamiar wykorzystania tej polityki, dla zwiększenia wpływów Partii Socjalistycznej w kraju, mieli możność przekonania się jak zgubną ta polityka okazała się w swych skutkach.

W trzykrotnych głosowaniach, w październiku 45 r., czerwcu i listopadzie 46 r. socjaliści stracili 1,200.000 głosów. Głosy te częściowo padły na reakcyjną MRP — około 200.000 głosów — zaś przeważająca większość głosujących oddała je na listy komunistyczne.

Polityka antykomunistyczna prawicowych przywódców socjalistycznych nie dała żadnych rezultatów poza osłabieniem SFIO, poza utratą wpływów SFIO wśród narodu francuskiego oraz osłabieniem partii robotniczych na terenie parlamentu.

Nade wszystko kongres zajmie się sprawą stałego „ześlizgiwania się rządu, Ramadier'a na prawo", które wzbudza wzrastające zaniepokojenie wśród dołów partyjnych.

Od chwili, gdy socjaliści wespół z ministrami MRP pozbyli się komunistów, rząd zdecydowanie pominął dawne obietnice, poczynienia kroków celem polepszenia sytuacji robotników, ustabilizowania cen, zwiększenia realnej wartości płac.

Ta postawa rządu zmusiła związki zawodowe do ogłoszenia szeregu strajków. Jednakże stanowisko rządu okazało się wręcz wrogie. Ostatnio nawet rząd odmówił zatwierdzenia umowy zawartej pomiędzy Generalną Konfederacją Pracy a zrzeszeniem pracodawców, wywołując tym samym zrozumiałe oburzenie wśród robotników, którzy nie mogli zrozumieć, dlaczego socjalistyczny premier odmawia im prawa do podwyżek, których kapitaliści są skłonni im udzielić.

Równie niezrozumiałymi dla klasy robotniczej są decyzje finansowe Ramadier'a przerzucenia ciężaru odbudowy przemysłu francuskiego nie na wzbogaconych na kontraktach z hitlerowcami, dorobkiewiczów wojennych i akcjonariuszy wielkich trustów, ale na masy pracujące, których siła nabywcza w porównaniu z rokiem 1938 zmniejszyła się o połowę, a które przez swą ofiarną pracę podniosły poziom produkcji do 90 proc. stanu przedwojennego.

„ZEŚLIZGIWANIU SIĘ NA PRAWO" w polityce wewnętrznej towarzyszy ten sam proces na polu zagranicznym. Polityka podporządkowania interesów francuskich anglo-amerykańskim planom odbudowy Niemiec, jest tak oczywista, że nie da się ona zamaskować żadnymi frazesami o konieczności współpracy z Anglią i USA.

Naród francuski, który trzykrotnie w ciągu ostatnich 80-ciu lat padł ofiarą agresji niemieckiej, zbyt dobrze wie, czym może się skończyć odbudowa imperialistycznych Niemiec.

Prawicowi przywódcy Francuskiej Partii Socjalistycznej w ciągu ostatnich kilku miesięcy wyraźnie ukazali swoje antyrobotnicze i antynarodowe oblicze. Przed kongresem SFIO stoi obecnie decyzja: Czy udzielić im dalej poparcia, czy też zażądać od rządu wykonania uchwały powziętej na ubiegłym kongresie, uchwały domagającej się jedności działania klasy robotniczej i współpracy SFIO z Partią Komunistyczną.

Nie wiemy, jaka będzie odpowiedź kongresu SFIO ale świadomość i organizacja klasy robotniczej, demokratyczne i postępowe tradycje ludu francuskiego dają pewność że machinacje reakcji i wahania prawicowych przywódców partii socjalistycznej, popieranych przez międzynarodowy kapitał nie cofną Francji z drogi demokracji i postępu, że sprawa ludu sprawa wolności zwycięży.

W. Podgórski

RUCH PRZODOWNIKÓW PRACY PRZYBIERA NA SILE

Nowy etap współzawodnictwa

Od kilku tygodni na łamach „Trybuny Robotniczej“ omawiamy wyniki czołowych górników przy wydobyciu węgla, metody ich pracy, oraz sprawy umasowienia współzawodnictwa.

Tym sprawom poświęcona została specjalna konferencja, odbyta w dniu 14-go bm. w CZPW w Katowicach pod przewodnictwem naczelnego dyrektora technicznego inż. **KRUPIŃSKIEGO.**

W konferencji wzięli udział przedstawiciele CZPW, poszczególnych Zjednoczeń, Centr. Zarz. Zw. Górników, PPR, PPS i prasy, oraz dwaj czołowi górnicy tow.tow. **PSTROWSKI** z kop. „Jadwiga“ i **MAMICA** z kop. „Bierut“.

Dyr Krupiński zapoznał zebranych z celem konferencji, którym jest sprawa zorganizowania przodujących pracowników przemysłu węglowego, posiadających niezwykłe wyniki, którym należy poświęcić specjalną uwagę zarówno pod względem metod pracy, jak i pod względem współdziałania i pomocy ze strony przemysłu węglowego.

Nad tymi zagadnieniami wywiązała się ożywiona dyskusja. Dyr. Dąbrowskiego Zjedn. Węglowego tow. SZCZEPAŃSKI podkreślił wielkie znaczenie współzawodnictwa.

Praca stała się zaszczytem

W ustroju demokratycznym każde ulepszenie metod pracy i każdy wysiłek robotnika znajduje należyte uznanie. **PRACA STAŁA SIĘ ZASZCZYTEM.** Dobrym znakiem dla rozpoczętego w górnictwie współzawodnictwa jest jego samorzutność i „zaraźliwość“. Czołowi górnicy winni być otoczeni troskliwą opieką pod względem materialnym i należytym szacunkiem. **Redaktor tow. STASZEWSKI oświadczył, że nie ma potrzeby podkreślać wielkiego znaczenia ruchu zapoczątkowanego przez rębacza tow. Pstrowskiego, listem do towarzyszy — górników. Jest to wyraz rzetelnego stosunku do pracy i do zadań stawianych przez Państwo. Od poparcia mas zależało, by najtrudniejsze zadania były zrealizowane.**

Dzięki takiemu stanowisku robotników t. zw pułapowe normy produkcji są coraz częściej przekraczane. W związku z tym na każdej kopalni powstać powinny czołowe grupy, które podchwycą inicjatywę współzawodnictwa.

Należy śledzić rezultaty tej pracy i przyjść czołowym górnikom z wszechstronną pomocą. Z tym zagadnieniem łączy się obowiązek współdziałania nadzoru technicznego.

Za uczciwy stosunek do pracy należy wynaleźć sposoby wyróżnienia, które będą bodźcem dla innych.

Tow. PSTROWSKI

To co ja potrafię, potrafi wielu

Tow. **PSTROWSKI**, zasłużony górnik z kopalni „Jadwiga“ stwierdził w prostych słowach, **że jego wyniki są dostępne dla innych.** — „Nie pracuję ponad siłę, ale przestrzegam czasu pracy. To co ja potrafię, potrafi wielu, jeśli dołożą starań“.

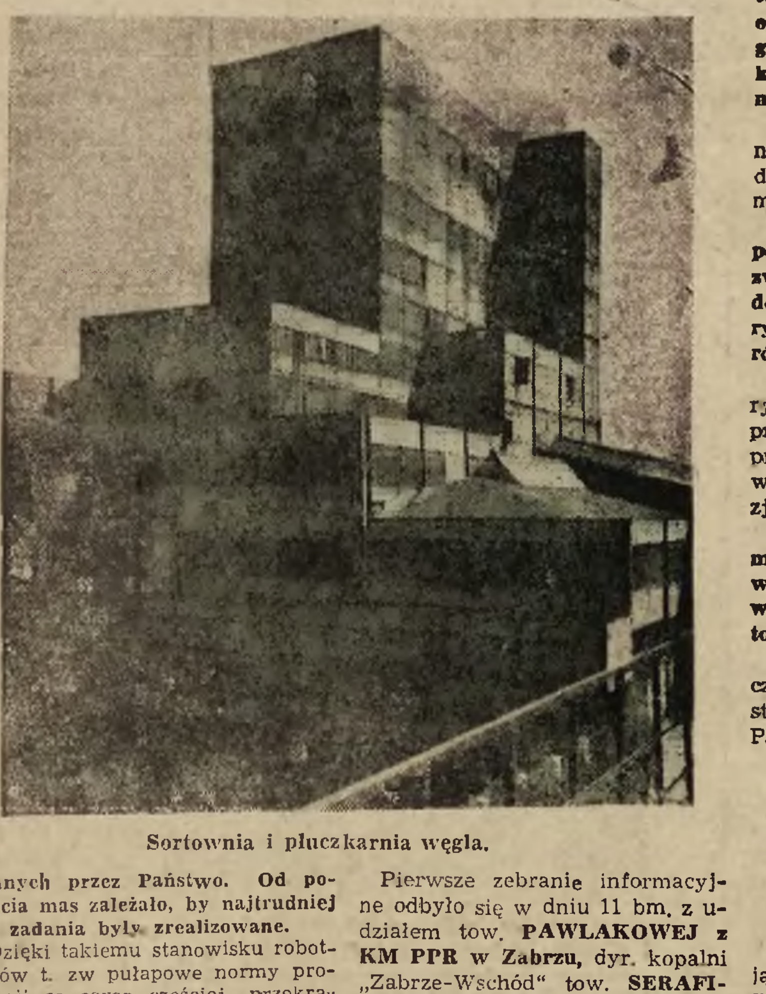
W dalszym ciągu przemawiali dyrektorzy poszczególnych zjednoczeń.

Dyr. działu socjalnego ob. **ROGOŻ** odczytał projekt regulaminu, dotyczącego organizacyjnych form współzawodnictwa, opieki, odznaczeń itp. Po ożywionej dyskusji w której zabierali m. in. głos dyr. **FRYLICH**, przedstawiciele CZZG tow. tow. **WOJAS i MORGOŃ**, przedstawiciel prasy red. tow. **LUDKIEWICZ**, dyr. **FABRYS**, dyr. **[illegible]KA** — oraz przewodniczący konferencji dyr. **KRUPIŃSKI** uchwalono: prowadzić akcję uświadamiającą przy współudziale związku zawodowego, rad zakładowych, kół partyjnych i prasy.

Nadzór nad akcją współzawodnictwa, pomocą techniczną dla czołowych górników, badania nowych metod pracy i ich rozpowszechnienie, powierzone zostanie wicedyrektorom kopalń. Referaty socjalne zajmą się rejestracją czołowych górników z podaniem wyników pracy za ostatnie trzy miesiące. Nad całokształtem akcji czuwać będzie CZG i CZPW przy współdziałaniu czynnika społecznego i prasy.

Sprawą formy odznaczeń i pomocy materialnej dla przodujących górników zajmie się CZPW, przedstawiając konkretne projekty na najbliższej wspólnej konferencji, w której wezmą udział wszyscy czołowi górnicy.

W celu praktycznego wykorzystania najlepszych metod pracy, najwyższe wyniki będą analizowane przez Instytut Naukowo - Badawczy.

Sortownia i płuczkarnia węgla.

Peperowska odpowiedź

Kop. „Zabrze-Wschód“ podejmuje wezwanie

Omawiając przed kilku dniami potrzebę umasowienia i koordynacji współzawodnictwa zwróciliśmy uwagę na potrzebę współdziałania w tej akcji ze strony związków zawodowych i bratnich partii robotniczych.

APEL NASZ NIE POZOSTAŁ BEZ ODPOWIEDZI.

Przyszła ona z tego odcinka, na który najbardziej liczyliśmy.

Miejski Komitet PPR w Zabrzu w porozumieniu z dyrekcją, radą zakładową, komitetami partyjnymi i czołowymi górnikami zainicjował przeprowadzenie organizacji indywidualnego i zespołowego wyścigu pracy na kopalni „Zabrze-Wschód“, planując rozszerzenie tej akcji na wszystkie pobliskie kopalnie.

Pierwsze zebranie informacyjne odbyło się w dniu 11 bm. z udziałem tow. **PAWLAKOWEJ z KM PPR w Zabrzu,** dyr. kopalni „Zabrze-Wschód“ tow. **SERAFINA**, wicedyr. tow. **KRAUZE**, przewodn. rady zakładowej tow. **GWOŹDZIA**, sekretarza koła PPR tow. **MALINY**, członków rady zakładowej tow. tow. **WIDERY i BEDNARZA oraz grupy czołowych górników.** Po ożywionej dyskusji nad wezwaniem rębacza kop. „Jadwiga“ tow. **Pstrowskiego** postanowiono zwrócić uwagę na dotychczasowe wyniki czołowej grupy górników i na warunki ich pracy. Powzięto szereg uchwał dotyczących ogłaszania najlepszych wyników, stosowania pomocy technicznej dla najbardziej wydajnych rębaczy, organizacji współzawodnictwa między pobliskimi kopalniami itp.

W ciągu najbliższych 10 dni zostanie opracowany szczegółowy plan form i sposobów współzawodnictwa, z uwzględnieniem warunków i rodzaju robót kopalnianych.

Zabrski aktyw PPR wykazał wiele zrozumienia i energii w zapoczątkowaniu ważnej roboty organizacyjnej.

Plan lipcowy wykonaliśmy w 106°/o

Taki napis czytamy na szczycie gmachu sortowni węgla. Jest to jeden z lepszych wyników naszych czołowych kopalń.

Dyrektor tow. **Serafin**, do którego zgłaszamy się z prośbą o wyjaśnienia, mówi nam o typowych trudnościach wszystkich kopalń.

Dyrektor tow. Serafin wyraża się z uznaniem o inicjatywie „TRYBUNY ROBOTNICZEJ“ w sprawie współzawodnictwa, podkreślając wielkie znaczenie wychowawcze i praktyczne wyścigu pracy, który daje porównawczy obraz możliwości produkcyjnych i trudności, pobudza do prowadzenia badań nad samorodnymi metodami pracy zdolnych górników i nad ich rozpowszechnianiem.

Kopalnia „Zabrze-Wschód“ zatrudnia 5.130 pracowników. **Jest** to jedna spośród największych kopalń pod **względem wydobycia.**

Plan na lipiec wynosił 127.400 ton. Wydobyto — 135.046, a więc o 7.646 ton ponad plan. — Węgiel tej kopalni jest pierwszej jakości i przeznaczony jest głównie na eksport.

Największa w Polsce płuczkarnia o wydajności 1.200 ton na godzinę, daje węgiel czysty bez kamieni i miału.

Tow. inż. Serafin podkreśla podniesienie dyscypliny pracy, zwiększenie punktualności, oraz dobre wyniki „trójek“, dzięki którym zlikwidowano m. wiele pożarów.

Wicedyrektor tow. **Krauze**, który od 15-go roku życia rozpoczął pracę górnika opowiada nam o projektach organizacji współzawodnictwa. Należy on do entuzjastów wyścigu pracy.

Ma już za sobą 28 lat „podziemnej“ roboty. Jako dobry fachowiec wysunięty został na odpowiedzialne stanowisko wicedyrektora.

Od niego otrzymujemy wykaz czołowych rębaczy, którzy przystępują do ataku na rekord tow. Pstrowskiego.

Czołówka rębaczy

Czołówka składa się z następujących rębaczy chodnikowych i filarowych:

Rudek Wilhelm — 238 proc., **Eckert Ludwik** — 210 proc., **Malcherczyk Paweł** — 192 proc., **Dudek Edward** — 188 proc., **Kołodziejczyk Jan** — 185 proc., **Zander Franciszek** — 185 proc., **Skiba Wiktor** — 174 proc.

Biorąc pod uwagę trudne warunki pracy, spowodowane rabunkowymi metodami wydobycia węgla przez Niemców, należy przyznać, że lipcowe wyniki tej czołówki są bardzo dobre. — Grube pokłady są wyeksploatowane. Obecnie mają 1 — 1,050 m grubości.

Przewodniczący rady zakładowej **tow. Gwóźdź**, pracuje już 45 lat na tej samej kopalni. Liczy „tylko“ 60 lat wieku, a ściśle mówiąc, — brak mu jednego dnia. W nadchodzącą sobotę obchodzi urodziny, z okazji których składamy mu jak najlepsze życzenia.

Stwierdza on harmonijną współpracę rady zakładowej, która liczy 16 członków PPR, 13 — PPS i jednego bezpartyjnego.

Tow. tow. **Widera** i **Bednarz** zaznajamiają nas ze sprawą wczasów, kolonii dla dzieci, spółdzielni, stołówki itp.

Popełnimy mają niedyskrecję zdradzając, że zamiarem rady zakładowej i całej załogi jest zdobycie w sierpniu „sztandaru pracy“.

„SZCZĘŚĆ BOŻE“.

Stanisławski

Z posiewu krwi wyrosła wolność

W 10 rocznicę chłopskiego strajku

W dniu 15 sierpnia 1937 r. proklamowany został w całej Polsce 10-dniowy strajk chłopski. Przebrała się miara cierpliwości polskiego chłopa. Uporczywa i systematyczna walka przeciwko sanacji broniącej interesów obszarniczo - kapitalistycznych, przybierała stale na sile.

Nie będziemy analizować przebiegu dalszych wystąpień sanacyjnego reżimu. Brześć, wzmożenie terroru i uległość wobec Niemców, niepokoiły wszystkich patriotów polskich. Rosła fala strajków i demonstracji robotniczych, z którymi rząd sanacyjny krwawo rozprawiał się. Wykuwa się w owym okresie jedność robotniczo - chłopska. Chłopstwo pracujące — najliczniejsza warstwa społeczna w Polsce nie mogła i nie chciała przypatrywać się biernie zjawiskom prowadzącym do nieuchronnej katastrofy kraju. Zwoływano wiece i zjazdy. Manifestowano przeciwko ograniczeniu swobód obywatelskich i łamaniu prawa. W owym szaleńczym pędzie w przepaść, sanacja była ślepa i głucha. **PROTESTY POSTANOWIONO POPRZEĆ CZYNEM.**

W dniu 15 sierpnia 1937 r. na publicznych zgromadzeniach zwołanych w całym kraju, zdecydowano przystąpić do strajku chłopskiego. Strajk ten poparli robotnicy Krakowa, Kielc, Bochni i Tarnowa i wielu innych miast — **strajkiem demonstracyjnym, chociaż strajk chłopski utrudniał aprowizację ludności miejskiej. ROBOTNICY ZROZUMIELI CEL POLITYCZNY TEGO STRAJKU I POPARLI GO W CAŁEJ ROZCIĄGŁOŚCI.**

Tragiczny bilans sanacyjnego reżimu

Strajk trwał 10 dni i był zwalczany nie tylko przez sanację, ale i przez „opozycyjne“ w stosunku do **sanacji...** Stronnictwo Narodowe. **Zjednoczona reakcja przystąpiła do krwawego złamania strajku. 42 trupy, kilkudziesięciu rannych, kilkuset pobitych, około 5.000 aresztowanych, splądrowane wioski — to tragiczny bilans sanacyjnego reżimu i jego „radosnej twórczości“.**

Krwawo stłumiony strajk pogłębił nienawiść chłopów do sanacyjnej dyktatury, wskazał im drogę do zjednoczenia i do walki z formą rządów opartych na bezprawiu.

Znaczenie sojuszu robotników i chłopów

Strajk ten wykazał wielkie znaczenie sojuszu chłopów i robotników. Krwawy posiew sprzed lat dziesięciu wydał wspaniałe plony. **Z krwi chłopsko - robotniczej, przelanej w walkach z caratem, rodzimą reakcją i hitlerowskim ciemiężcą wyrosła wolność.** Dzięki dekretowi o reformie rolnej i praktycznej pomocy robotników, chłop stał się pełnoprawnym gospodarzem na własnej ziemi. W Polsce Ludowej chłop posiada odpowiednie przedstawicielstwo w Sejmie i Rządzie. Stronnictwo Ludowe które prowadziło walkę z dyktaturą Piłsudskiego i jego spadkobierców, posiada dziś swojego Marszałka Sejmu, licznych ministrów i posłów, którzy troszczą się o rozwój wsi polskiej.

Umacniamy ustrój o który walczyliśmy

Z każdym dniem wzmacnia się sojusz chłopów i robotników polskich, utrwala się demokratyczny ustrój Polski Ludowej, o który walczyli chłopi w pamiętnym strajku. Ruch ludowy w odrodzonej Polsce przeszedł zwycięsko ciężkie próby. Nie pomogła rozbijacka robota PSL. Ostatnie procesy jasno wykazały, że PSL reprezentuje interesy tych grup społecznych, przeciwko którym wystąpił chłop polski przed dziesięciu laty — obszarników i kapitalistów.

TRYBUNA CZYTELNIKÓW

Urzędowanie pana starosty

Ob. Z. M. (nazwisko i adres znane redakcji) pisze:

Ob. starosta nyski Karuga wyznaczył czas na przyjmowanie obywateli we wtorki i piątki od godz. 10—13-ej.

Obywatel chcący się dostać do pana starosty, przychodzi o godz. 8-ej rano aby się dostać na audiencję i czeka cierpliwie. Pan starosta raczy się zjawić o godz. 11-ej. Aż strach ogarnia oczekujących w poczekalni, kiedy pan starosta podniesionym tonem rozmawia z interesantami. Po przyjęciu 2 osób pan starosta także wychodzi na miasto a na pytanie oczekujących wyjaśnia, iż wraca za 5 minut.

Pięć minut „panastarostowe“ trwają od godz. 12 do 15-ej. Ludzie się denerwują, spóźniają się na pociągi, a że na tę audiencję już kilka razy bez skutku przyjeżdżają, chcą jednak w końcu coś wskórać więc cierpliwie czekają. Pan starosta przychodzi i oświadcza oczekującym, iż dla wszelkich spraw są w starostwie odpowiednie referaty i tam należy wszelkie sprawy załatwić, a on nie ma czasu.

* * *

Czy nie można byłoby zarządzić kontroli urzędowania i działalności ob. Karugi? Co sądzi o tym PRN i Urząd Wojewódzki? (Red).

Uprzejmość w kinie

Ob. Nowak K. (Janów, ul. Górna 3) pisze nam:

W dniu 5 sierpnia wybrałem się do kina w Szopienicach, kupiłem 2 bilety zniżkowe. Przy wejściu na salę bileterka powiedziała mi, że bilety zniżkowe można otrzymać tylko dla członków rodziny. **Stosując się do przepisów udałem się do kasy żądając zwrotu pieniędzy i kuponów ulgowych ponieważ byłem z osobą, która nie jest członkiem rodziny. Kasjerka odmówiła. Bilety były nieuszkodzone na dowód przesyłam je do redakcji. Może ob. Redaktor wymyślił jakie lekarstwo na takie kasjerki?**

* * *

Prosimy Film Polski wymyślić takie lekarstwo. I zastosować. (Red.)

Jak długo idzie przesyłka telegraficzna?

Ob. Smaczniak F. (Katowice—Ligota, ul. Śląska 33a) pisze:

Dnia 16 lipca b. r. wysłano z Katowic za numerem przekazowym 1-1911 przesyłkę pieniężną do miejscowości letniskowej nad morzem Międzyzdroje.

Do dnia 28 lipca b. r. to jest do dnia wyjazdu adresata przesyłka ta nie nadeszła, a do dnia dzisiejszego nie powróciła do nadawcy (list pisany 6. 8. — Red.).

Dnia 23 lipca b. r. pod tym samym adresem wysłałem przesyłkę pieniężną telegraficznie za nr. nadawczym 770 przez Urząd Pocztowy w Katowicach II.

Również do dnia 28 lipca b. r. to jest po upływie pięciu dni przesyłka telegraficzna nie dotarła do rąk adresata a do dnia dzisiejszego nie wróciła jako niedoręczona do nadawcy.

Chyba sprawniej funkcjonowała Poczta obsługiwana przez konne ambulanse pocztowe.

* * *

Chyba... Ale tak być nie musi. Prawda Panowie Pocztowcy? (Red.)

Historia jednej kartki żywnościowej

Ob. Biela M. (Zabrze, Pułaskiego 10) reemigrant z Francji pisze:

Dnia 6 lipca odebrałem z biura huty „Zabrze“ karty wymienne dla żony i córki. Karty oddałem do biura Szkoły Przemysłowej. Sekretarka mi powiedziała, że się mam zgłosić po karty żywnościowe za 1 dzień. Na drugi dzień zawiadomiono mnie, że dla córki karty nie dostanę, muszę przynieść od lekarza zaświadczenie, że jest chora to dostanę, lub ze szkoły, ale moja rodzina przyjechała 30 czerwca z Francji, a córka wcale nie jest chora, a szkoły mają wakacje.

Niestety żołądek nie zważa ani na jedno, ani na drugie. Zaczynam walkę o kartę żywnościową. Udaję się do biura na ul. Piastowską. Dwie urzędniczki na parterze skierowały mnie na górę pod nr. 25 do kierownika. Kierownik odesłał mnie na parter do referenta, referent z powrotem na górę pod 25. Tam mi jedna pani mówi, że się mam zgłosić na parter pod nr. 6, i tak mnie posyłano trzy razy na drugie piętro i na parter.

Nareszcie dowiedziałem się, że huta musi wydać mi kartę. Trochę mi się zaczęło przewracać w głowie. Poszedłem do huty i opowiedziałem całą historię w biurze szkoły.

Sekretarka dzwoni do tego biura i daje mi słuchawkę, jedna pani stamtąd mówi mi tak: „Niech pan przyjmie do wiadomości, że karty pan nie dostanie dla córki, bo się panu nie należy. Rozumie pan?“ Tak! Rozumiem ale zobaczymy...

Udaję się do rady zakładowej tam się dowiaduję, że mi się należy karta na 3 miesiące lub na 1 miesiąc. Udaję się do Miejskiego Komitetu PPR stamtąd dzwonią do tego samego biura w sprawie mojej karty. Kierownik odpowiada, że mi się należy na miesiąc i pyta się czym się zgłaszał w tym biurze, a ja tam wszystkie klamki poczyściłem w sprawie mojej kartki i na pewno z tym kierownikiem rozmawiałem może trzy razy, bom chodził do góry i na dół jak winda.

Chcę się zapytać Redakcję, czy mi się należy kartka dla córki.

Wam należy się kartka żywnościowa dla córki, a tym urzędnikom też się „coś“ należy. Może Zarząd Miejski Zabrza zastanowi się co... (Red.)

Z CAŁEGO KRAJU

GDAŃSK

POWSTANIE FABRYKA KILIMÓW I MAT

W Jastarni na Helu znajdują się budynki i częściowe urządzenia dawnej fabryki kilimów i mat. Wśród miejscowej ludności są fachowcy, którzy mogliby w fabryce pracować. WRN Gdańsk stara się o możliwie rychłe uruchomienie tego zakładu.

—x—

19 BM. PRZYBĘDĄ REPATRIANCI

W dniu 19 bm. przybywa z Anglii statek „Clan Lamont“ z 1,500 repatriantami polskimi ze Szkocji. Statek zawinie do portu gdańskiego.

RYBAKOM UDZIELONO 48 MIL. KREDYTÓW

Bank Rybaków Morskich w krótkim okresie swojej działalności udzielił już 48 milionów zł. kredytów. Prawie połowa udzielonych kredytów przypada na teren wybrzeża odzyskanego. Pożyczki idą na kupno sprzętu, remont i budowę taboru pływającego, remont i kupno silników, remont osad oraz na zagospodarowanie.

Ruch w porcie

—x—

„DAR POMORZA“ OTRZYMA INSTALACJĘ RADAROWĄ

Statek szkolny „Dar Pomorza“ w dniu 15 bm. opuścił port gdyński, udając się w drugi letni rejs tegoroczny do Antwerpii, Göteborga i Szczecina. Na statek zaokrętowani już zostali uczniowie I i II kursu nawigacyjnego Państwowej Szkoły Morskiej, poza tym 9 mechaników, jungowie z PCWM razem w ilości 160 uczniów i kandydatów. W Antwerpii „Dar Pomorza“ otrzyma zamówioną instalację radarową. W dniu 10 września br. statek zawinie do Szczecina, a do Gdyni powróci w dniu 1 października br.

BYDGOSZCZ

KOLONIE RTPD

Bydgoski oddział Robotn. Towarzystwa Przyjaciół Dzieci zorganizował w trzech miejscowościach klimatycznych Gawrońcu, Ciechocinku i Pleczynie-Zdroju wzorowe kolonie letnie, z których korzysta ponad 2 tys. dzieci.

—x—

8 TON MAKARONU DZIENNIE

Państwowa Fabryka Makaronu i Środków Spożywczych Nr. 6 w Bydgoszczy należy do największych tego rodzaju zakładów w Polsce. W ciągu pracy jednej zmiany fabryka produkuje 8 ton makaronu. Oprócz makaronu fabryka produkuje również budynie, olejki do ciast, proszki do pieczenia i tp.

POZNAŃ

DZIECI ŁUŻYCKIE NA WCZASACH W POLSCE

W przejeździe na kolonie letnie do Jarocina zatrzymała się w Poznaniu 35-osobowa grupa dzieci łużyckich, które przybyły na wczasy do Polski na zaproszenie Akademickiego Związku Przyjaciół Łużyc. Mali goście byli serdecznie podejmowani przez przedstawicieli Polskiego Związku Zachodniego i Kuratorium Okręgu Szkolnego w Poznaniu. Wycieczki krajoznawcze zapoznają ich z zabytkami naszej kultury.

ŁÓDŹ

URUCHOMIENIE NOWEGO SZPITALA

W Łodzi trwają końcowe prace nad uruchomieniem szpitala PCK, który zdolny będzie pomieścić ponad 200 chorych. Uruchomienie nowego szpitala poprawia w dużym stopniu stan szpitalnictwa na terenie Łodzi. Uruchomienie nowej placówki ma wielkie znaczenie również dla wyższego szkolnictwa medycznego. Będą się tu mieściły dwie kliniki uniwersytetu łódzkiego a mianowicie klinika chorób wewnętrznych, którą kierować będzie prof. Jakubowski oraz klinika chirurgiczna, kierownictwo której obejmie prof. Rutkowski.

WROCŁAW

WYREMONTOWANO 200 PAROWOZÓW

Uruchomione przed dwoma laty warsztaty parowozowe przy dworcu Nadodrze we Wrocławiu wyremontowały już 200 parowozów różnego typu.

ŚWIDNICA

NIEZNANA „FABRYKA“ JEDWABIU

Wysiłkiem jednej jednostki i to kobiety, powstała niedawno w Krasowicach k. Świdnicy wylęgarnia jedwabników. Centralą wylęgarni jest Milanówek, skąd sprowadzono jajka w ilości około 30 tys. sztuk. Gąsienice jedwabnika zapewnione tu mają pożywienie, gdyż w Krasowicach i okolicy rośnie bardzo dużo krzewów morwowych.

KRAKÓW

PRZED DNIEM SPÓŁDZIELCZOŚCI

W sali obrad „Społem“ odbyło się zebranie, na którym wybrano Komitet Obchodu „Dnia Spółdzielczości“ z wojewodą dr. K. Pasenkiewiczem na czele. Postanowiono również zorganizować powiatowe i gminne komitety oraz omówiono program uroczystości.

Trybuna Robotnicza
pismo Polskiej Partii Robotniczej
Wydawca: ROBOTNICZA SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA »PRASA«
Redaguje: KOMITET REDAKCYJNY
Redakcja i Administracja: KATOWICE, ulica MICKIEWICZA Nr. 8 tel. 340-41(42)
ODDZIAŁY:
KRAKÓW, ulica Wiślna 1, telefon 586-33
WARSZAWA, ul. Smolna 12
WROCŁAW, Podwale Świdnickie Nr. 26
CZĘSTOCHOWA, Marszałka Roli-Żymierskiego Nr. 12
RZESZÓW, 3-go Maja Nr. 28 telefon 3
KIELCE, Sienkiewicza 64, telefon 10-09
SOSNOWIEC, Warszawska 1, telefon 612-95
OPOLE, Red.: Armii Czerwonej 1, telefon 43-08. Adm.: Odrodzenia 17, telefon 385
BYTOM, ulica Dworcowa 2, telefon 30-05
GLIWICE, ulica Marcina Strzody 9, telefon 43-10
RYBNIK, gen. Zawadzkiego Nr. 13, telefon 1
BIELSKO, Generalissimusa Stalina 11, telefon 25-16

Dalszy ciąg procesu krakowskiego

WiN udzielał pomocy agentom obcych wywiadów

Prok.: Jakie dotacje pieniężne dla siebie i dla wywiadu otrzymał oskarżony?

Osk.: W listopadzie otrzymałem od Niepokólczyckiego 4.000 dolarów, zaś w czerwcu 1946 r. 500 dolarów

Oskarżony w swych wypowiedziach **usiłuje zmniejszyć ciężar** zarzutu szpiegostwa.

Prok.: W aktach sprawy znajduje się instrukcja wywiadowcza. Czym oskarżony wytłumaczy, że specjalny dział instrukcji zaleca zbieranie informacji o Wojsku Polskim i Armii Radzieckiej.

Oskarżony usiłuje przekonać sąd, że wywiad jego był politycznym, ale że na skutek starych nawyków znajdowały się w meldunkach również wiadomości z dziedziny wojskowej.

Prok.: Kiedy i przez kogo instrukcja została wydana?

Osk.: Luty, marzec 1946 r. przez WiN.

Prok.: Na samym wstępie instrukcja **poleca zbieranie materiałów o koncentracjach wojsk, mobilizacji itd.** Mowa jest również o tym, że jeżeli pewne zarządzenia władz państwowych wymagają akcji odwetowej — **należy materiały tego rodzaju przesyłać najkrótszą drogą. O jaki odwet tu chodzi?**

Osk.: Tłumaczy, że słowo „odwet" chwilowo było pozbawione treści.

Prok.: Chwilowo słowo odwet było pozbawione znaczenia, a w przyszłości mogło mieć znaczenie?

Osk.: Przyznaję, że tak.

Prok.: Czy oskarżony i kierownictwo wywiadu mieli świadomość, że szereg zagadnień rozpracowywanych przez wywiad stanowiło tajemnicę **państwową lub wojskową?**

Osk.: Przyznaję, że zdawałem sobie z tego sprawę.

Prok.: W instrukcji mówi się również o „rozpracowywaniu" personalnym władz państwowych, co to znaczy?

Osk.: — (długi czas nie może znaleźć odpowiedzi, wreszcie mówi). — To znaczy zidentyfikować przeszłość i działalność polityczną określonych osób.

Prok.: A informacje takie, jak gdzie kto mieszka, dokąd wychodzą okna sypialni — też wchodzą w ten zakres?

Osk.: milczy.

Na żądanie prokuratora osk. przedstawia rozwój historyczny wywiadu wojskowego. W okresie „Nie" były **konkretne zlecenia w dziedzinie wywiadu wojskowego. W okresie delegatury sprawy wojskowe były poruszane, ale nie rozpracowywane.** W okresie WiN była jakoby ustna instrukcja o zaprzestaniu wywiadu wojskowego.

Prok.: Czy wprowadzenie do instrukcji oddzielnego działu z 12 punktami **o wywiadzie wojskowym** nie było w sprzeczności z tym ustnym poleceniem?

Osk.: Niewątpliwie, ale instrukcja ta była wynikiem ... przemęczenia i pośpiechu.

Rozmiary szpiegostwa wojskowego

Okazuje się również, że meldunki wojskowe znajdowały się nie tylko w raportach z terenu, a również w miesięcznych sprawozdaniach, obejmując schematy organizacyjne jednostek wojskowych itp. W sprawozdaniach tych były również dane zbierane przez inne siatki m. in. przez „Stocznie" o stanie jednostek marynarki wojennej.

Prok.: Nie ma chyba wątpliwości, że tego rodzaju informacje stanowią tajemnicę państwową?

Osk.: Tak jest.

Prokurator przedstawia również szereg elaboratów z dziedziny wywiadu politycznego (z podaniem adresu działaczy politycznych) i gospodarczego. M. in. w sprawozdaniu miesięcznym znalazły się **odpisy raportów władz Bezpieczeństwa o walce z bandami UPA**

Prok.: Czy osk. był świadom tego, że materiały te rozszyfrowują działalność władz Bezpieczeństwa w walce z bandami?

Osk.: Świadom byłem tego.

W sprawozdaniach tych mówi się także o tym, że w pewnym przedstawicielstwie dyplomatycznym mówiono o wybuchu wojny najdalej za 3 miesiące i radzono tym, którzy mogą, natychmiast wyjeżdżać z Polski. **Sygnalizowano również, że władze Bezpieczeństwa interesują się osobą niejakiego Radomskiego, agenta obcego wywiadu.**

Prok zapytuje dla kogo było to ostrzeżenie?

Osk: (z ledwie dostrzegalnym uśmiechem) dla Radomskiego.

Prok zadaje następne pytanie, czy przejście na pracę inspiracyjną wpłynęło na zmiane charakteru sprawozdań?

Osk: Ocena nastrojów, **jaką** dawały sprawozdania była podstawą do inspiracji.

Prok na potwierdzenie tej tezy odczytuje prowokacyjne wersje o zajściach antysemickich, jakie kolportowały sprawozdania dla celów inspiracyjnych.

Osk Strzałkowski przyznaje, że stosowano prowokacje dla osiągnięcia celów inspiracji i dodaje, że wskazuje to na środowisko z jakiego informacja płynęła....

Po kilku dalszych pytaniach na temat techniki pracy wywiadowczej, prokurator wnosi o zarządzenie tajnej rozprawy ze względu na bezpieczeństwo Państwa.

Stosunek WIN-u do stronnictw politycznych

Po wznowieniu jawności rozprawy oskarżony Strzałkowski odpowiada dalej na pytania prokuratora o sposobach działalności wywiadowczej i inspiracyjnej na terenie stronnictw politycznych.

Prok: O stosunku WiN do PSL była mowa wczoraj. Nie będziemy powracać do tej sprawy. Jak wygląda technika wywiadu i inspiracji w odniesieniu do innych stronnictw?

Osk: W stosunku do PPR oddziaływanie bezpośrednie było żadne. Zadania nasze polegały na zbieraniu informacji przez „wtyczki". Do W R N stosunek nasz był pozytywny. Do lewicy PPS — **wrogi.** Oddziaływaliśmy przez „wtyczki" w kierunku rozluźnienia współpracy z PPR. Co do SL i SD był to stosunek podobny jak do PPR. Z kolei prok. przechodzi do wyjaśnienia stosunków łączących WiN z bandami ukraińskimi.

Stosunki między WiN i UPA

Prokurator odczytuje interesującą korespondencję między przywódcą bandy UPA Krymskim i przedstawicielem WiN majorem Anteckim. Przywódca UPA Krymski omawia sprawę spotkania z przedstawicielem WiN, sprawę konspiracji i pełnomocnictw. List swój kończy **słowami: „Dziękuję za życzliwość, przesyłam szczere pozdrowienia".**

Odpowiedź Anteckiego adresowana jest do „Wielmożnego Pana Krymskiego, komendanta ukraińskich powstańców". Fragment pisma Anteckiego brzmi dosłownie: **„W sprawie nawiązania łączności z Panem nie użyto pośrednictwa tamtejszej jednostki terenowej uważając, że rodzaj sprawy wymaga do czasu bezwzględnej poufności i wyeliminowania wszelkich niedyskrecji. Dla rozproszenia ewentualnych obaw proponuję: Panowie zechcecie wyznaczyć miejsce i termin spotkania możliwie blisko Przemyśla. Miejsce spotkania może być przez Panów ubezpieczone w dowolny sposób tak co do ilości ludzi, jak uzbrojenia. Uprawnienia i zakres pełnomocnictw naszych delegatów zostaną wyjaśnione przy spotkaniu. Proszę o podanie odpowiedzi, drogi dojścia, haseł i ewent. wzajemnych znaków rozpoznawczych. Zechce Pan przyjąć, Panie Komendancie, wyrazy należnego szacunku. Delegat specjalny — Antecki, major"**

Prok: Czy osk. zna Anteckiego?

Osk: Tak, to był członek naszej siatki.

Prok: Czy kontakty z UPA były nawiązywane w porozumieniu ze sztabem?

Osk: Tak, na jego wyraźne polecenie.

Prok: Co oznacza zwrot Anteckiego, że „rodzaj sprawy wymaga do czasu szczególnej dyskrecji"?

Osk: Chodziło o nawiązanie kontaktu z UPA. **Zdaję sobie sprawę, że sam fakt nawiązania łączności z UPA zawierał w sobie zarodek pewnej solidarności, która w przyszłości mogła się przerodzić we współdziałanie.**

Prok: Czy usiłowanie, nawiązania stosunków z UPA odbyło się za zgodą Niepokólczyckiego?

Osk: Na jego polecenie.

Prok: Czy wiadomo oskarżonemu, że Krymski w jednym ze swoich listów mówił, iż **bierze na siebie zagwarantowanie bezpieczeństwa spotkania, tak jak gwarantowane było bezpieczeństwo kiedy" nasze** strony nieraz się już stykały".

Osk: Antecki nie miał kontaktów z UPA, ale miał już nici nawiązane.

Prok.: Na jakiej płaszczyźnie mogło dojść do tego rodzaju porozumienia WIN i UPA.

Osk.: Na płaszczyźnie walki z demokracją polską i Związkiem Radzieckim. Innej nie ma.

Prok.: Czy oskarżony słyszał cytowany tu ustęp z referatu osk. Ostafina, powołujący się na układ z Petlurą. Czy działalność **oskarżonego** na polecenie Niepokólczyckiego jest realizacją myśli opracowanej przez komórkę polityczną?

Osk.: Tak. **Do pewnego stopnia.**

Prok.: Czy cała działalność siatki wywiadowczej również miała za cel walkę z Polską demokratyczną i Związkiem Radzieckim?

Osk.: Tak jest.

Następuje seria pytań w sprawie współpracy siatki wywiadowczej t. zw. akcji „Z". Akcja „Z" była podporządkowana Niepokólczyckiemu.

Prok.: Kiedy i od kogo otrzymał osk. dokładny plan Woj. Urzędu Bezpieczeństwa w Krakowie?

Osk.: Jesienią 1945 roku od Moslera.

Z dalszych zeznań wynika, że **Mosler był agentem obcego wywiadu.**

Na tym rozprawa odroczona została do **poniedziałku 18-go** sierpnia.

Za Odrą

SOCJALIZACJA PRZEMYSŁU RUHRY TEMATEM DYSPUTY

We wtorek o godz. 16.30 czasu środkowo-europejskiego zaczęły się obrady w Waszyngtonie, w których wzięło udział 24 rzeczoznawców amerykańskich i 8 brytyjskich. Osią debaty był problem zwiększenia produkcji przemysłowej Zagłębia Ruhry oraz socjalizacja niemieckiego ciężkiego przemysłu. W zamian za przejęcie na swe barki części kosztów utrzymania Niemiec domagają się Amerykanie od Anglii odstąpienia od programu upaństwowienia zakładów przemysłowych Zagłębia.

Oto punkty debaty: 1) odżywienie górników, mieszkanie dla nich oraz zwiększenie wydajności pracy poszczególnej jednostki, 2) zaopatrzenie kopalni w najnowocześniejsze urządzenia, 3) administracja kopalni, 4) transport.

Sprawy finansowania produkcji i socjalizacji przemysłu są na razie przedmiotem wymiany zdań między amerykańskim i angielskim ministrem spraw zagranicznych i dopiero po ich decyzji kwestia ta przejdzie na forum obrad członków konferencji.

„KONFERENCJA SIĘ ROZPOCZĘŁA, NIECH ŻYJE NASTĘPNA..."

Komentator hamburski dr. Julian Nusseck stwierdził w dzisiejszym komentarzu, iż konferencja waszyngtońska, tak starannie i długo przez władze amerykańskie przygotowywana przybrała obecnie charakter posiedzenia o wartości drugorzędnej, przygotowawczej. Tematem tej debaty miała być produkcja węglowa Zagłębia Ruhry i min. Bidault, jako bardzo tą sprawą zainteresowany pragnął wziąć w tych obradach udział. Rząd USA ograniczył temat konferencji do problemów technicznych, interesujących jedynie obydwa mocarstwa anglosaskie i zaprosił Francję do wzięcia udziału w posiedzeniu 3 mocarstw, które stało się obecnie ośrodkiem zainteresowania i usunęło na plan dalszy decyzje waszyngtońskie.

Możemy zdaje się — dodaje komentator — śmiało powiedzieć: „konferencja się rozpoczęła, niech żyje następna a może i dalsze".

WOJSKO TAKŻE MORDOWAŁO

W procesie przeciwko niemieckim dowódcom na południowo-wschodnim froncie, zeznawał jako świadek gen. Halder i oświadczył, że marsz. Keitel obiecywał, że za popełnione w myśl jego rozkazów masowe egzekucje Hitler weźmie całkowitą odpowiedzialność. Świadek wydał zarówno sobie, jak i swym towarzyszom bardzo obciążające świadectwa. Stwierdził mianowicie, że nie tylko członkowie SS i Gestapo dokonywali masowych egzekucji, ale „robotą" taką zajmowały się również oddziały wojska.

Dobre warunki, w jakich przebywa młodzież na koloniach i w obozach letnich, sprzyjają rozwojowi sportów

Przegląd prasy krajowej

Pierwsze wyniki wspólnych zebrań PPR i PPS

„Robotnik" w artykule wstępnym omawia przeniesienie jednolitofrontowych uchwał Rady Naczelnej PPS w teren, pisząc:

„W kilkunastu dniach teren na stopniu wojewódzkim został **całkowicie przepracowany przez działaczy centralnych. Do dziś trwa akcja przeprowadzenia uchwał w dół przez powiaty, nawet do najmniejszych komórek partyjnych. Po przeprowadzeniu akcji propagandowo - instrukcyjnych drogą zebrań wewnętrzno - partyjnych, sekretariaty terenowe podejmują inicjatywę odbycia wspólnych posiedzeń PPS i PPR. Od wielu dni aktywy obu partii odbywają narady w całym kraju. Zakładamy że do września zdążymy z akcją naszą dotrzeć na szerokim froncie do najmniejszych i najodleglejszych nawet komitetów i kół. Wspólne posiedzenia mają na celu dalsze zacieśnienie** współpracy, rozszerzenia wzajemnego zrozumienia i przyjaźni. Praktycznym ich zadaniem jest poprawienie praktyki jednolitofrontowej na codzień. **Na zebraniach tych podkreślamy i uwypuklamy to wszystko, co nas łączy. Mówimy o wspólnych celach i o wspólnych założeniach. Możemy też obiektywnie i taktownie mówić o brakach w realizacji jednolitego frontu, podając równocześnie sposoby poprawy. Wzajemna krytyka, jeżeli tylko płynie z życzliwości i z chęci poprawy — jest twórcza i potrzebna.**

Trzeba stwierdzić już dzisiaj, choć dysponujemy dopiero fragmentarycznym materiałem sprawozdawczym, że akcja wspólnych posiedzeń jest niezwykle użyteczna i z dobrego jej przyjęcia w terenie wnioskować należy, iż była pożądaną.

Po podkreśleniu, że ze strony obu partii widać wyraźnie dążenie do przyjacielskiego zacieśnienia współpracy, autor kończy:

Najistotniejszą przecież rzeczą jest zrozumienie dysproporcji pomiędzy małymi zatargami a wielkimi sprawami, o które wspólnie walczymy.

„Najważniejszym sukcesem — jak dotąd — naszych wspólnych zebrań jest bezsprzecznie wytworzenie przyjacielskiej atmosfery, atmosfery jednako zabójczej dla jakichś WRN-owskich nastrojów, jak i dla krótkowzrocznego sekciarstwa. O tę czystą, braterską atmosferę, ułatwiającą prawdziwe zbliżenie i właściwe funkcjonowanie jednolitego frontu na codzień, najlepiej i najskuteczniej będziemy walczyć, propagując na szerokim i daleko sięgającym froncie uchwały naszej ostatniej Rady Naczelnej.

Na froncie walki antyspekulacyjnej

„Życie Warszawy" poświęca artykuł wstępny dotychczasowym wynikom walki antyspekulacyjnej, pisząc:

„Niezależnie od zahamowania drożyzny i ustabilizowania cen artykułów pierwszej potrzeby na poziomie niższym niż poprzednio, działanie aparatu ustalania i kontroli cen, wpłynęło w zdecydowany sposób na usunięcie wielkich rozpiętości, jakie — na jedne i te same artykuły — istniały w poszczególnych ośrodkach kraju.

Dysproporcje te, spowodowane przez czynniki spekulacyjne, a sięgające niejednokrotnie kilkudziesięciu i więcej procent różnicy cen na niektórych towarach — między np. Warszawą a Białymstokiem, Lublinem a Olsztynem itp. — zostały w znacznym stopniu zniwelowane, a poziom cen na terenie całego kraju ustabilizował się w granicach niewielkich różnic, uzasadnionych zresztą większymi kosztami transportu lub dystrybucji.

Tak więc, zespół środków użytych do zwalczania niezdrowych i szkodliwych objawów w naszej wymianie wewnętrznej, okazał się już wielce skuteczny mimo, że nie wszystkie jeszcze czynniki tej akcji zostały uruchomione. Stało się to dzięki temu, że w podjętej akcji zastosowane zostały nie tylko środki i sankcje administracyjne, ale w równym stopniu — gospodarcze, nie tylko nacisk aparatu urzędowego, ale również — współdziałanie czynnika społecznego".

JAK POSTĘPUJE ODBUDOWA
naszych urządzeń telekomunikacyjnych

Minister poczt i telegrafów dr. Józef Putek udzielił redaktorowi gospodarczemu PAP wywiadu w związku z osiągnięciami polskiej poczty w pierwszym półroczu bieżącego roku.

1 Jakie są osiągnięcia na odcinku odbudowy urządzeń telekomunikacyjnych w pierwszym półroczu br.

W 1-szym półroczu br. przeprowadzono:

Kapitalny remont 625 m. kabli telefonicznych dalekosiężnych, co pozwoli na oddanie do użytku około 30.000 km. kablowych obwodów telefonicznych międzymiastowych.

Zainstalowano i uruchomiono centralę telefoniczną na 21.400 numerów.

2 Jakie zagraniczne połączenia telekomunikacyjne zostały uruchomione w 1-szym półroczu r. b.?

W tym okresie uruchomiono bezpośrednie połączenie telefoniczne kablowe: **Warszawa — Sztokholm, Warszawa — Kopenhaga, Warszawa — Londyn, Warszawa — Paryż, Warszawa — Bruksela, Warszawa — Amsterdam, Warszawa — Praga Czeska (drugi obwód), Kraków — Brno. Zaprowadzono ruch telefoniczny z Danią, Finlandią i Norwegią (przez Sztokholm) oraz z Luksemburgiem.**

3 Jaki był wzrost liczby abonentów telefonicznych w 1-szym półroczu br.?

W 1-szym półroczu przybyło 9,000 abonentów, co stanowi 7,6 proc w stosunku do stanu abonentów na 1. I. 1947 r. Stan abonentów na 30. 6. 47 r. wynosił 127,000, w 1938 r. było 225,000 abonentów.

4 Jak się kształtował ruch telefoniczny i telegraficzny w 1-szym półroczu br.?

Należy podkreślić, że mimo odczuwanych jeszcze dużych braków w urządzeniach, **już w 1946 r. liczba międzymiastowych rozmów telefonicznych była o 7 proc większa niż w 1938 r. (32 miliony wobec 30 mil.) a liczba telegramów — 0,41 proc. (5,9 miliona wobec 4.2).** Wzrost ruchu trwa nadal.

Telefonicznych rozmów międzymiastowych było w 1-szym półroczu 1947 r. 20.500.000 wobec 18.200,000 w drugim półroczu 46 r. t.j. o 12 proc. więcej.

Jak widać z przytoczonych wyżej liczb, obecnie ruch telefoniczny **jest żywszy, niż przed wojną.**

To olbrzymie, w stosunku do naszych możliwości zapotrzebowanie usług telekomunikacyjnych powoduje, że czas oczekiwania na rozmowy telefoniczne międzymiastowe, na założenie telefonu i czas przejścia telegramu jest jeszcze zbyt długi.

MIGAWKI Z PROCESU

Rozprawa czwartkowa — to mozolna „konkretna robota" W uporczywym pojedynku słownym z oskarżonym Strzałkowskim zarówno prokurator, jak obrona usiłują wyjaśnić poszczególne momenty. Prokurator — chce wyjaśnić wszystkie szczegóły roboty wywiadowczej WiN-u. Obrona — walczy o zmniejszenie winy poszczególnych oskarżonych.

Sporo rzeczy zostało wyjaśnionych, na sporo spraw przebieg czwartkowej rozprawy rzucił nowe światło.

*

Problem nowy, który wypłynął we czwartek, to stosunki między WiN a UPA.

Stwierdzone zostało — na podstawie dokumentów, że w r. 1945 i 1946 istniały kontakty między WiN a UPA — kontakty nawiązane z inicjatywy WiN na platformie wspólnej walki polskich i ukraińskich faszystów przeciwko Polsce Ludowej i Związkowi Radzieckiemu. Istniały kontakty w tym samym czasie, kiedy płonęły polskie wsie, podpalane przez banderowców, kiedy ginęły polskie dzieci od noży ukraińskich wychowanków Hitlera.

Oskarżony Strzałkowski usiłował zbagatelizować te kontakty. Tłumaczył, że szło o uzyskanie od banderowców informacji i skłonienie ich do zaniechania antypolskiej działalności.

„Wywiad musi umieć być uprzejmy, jeśli trzeba" — tak objaśniał serdeczny ton odczytanej przez prokuratora korespondencji pomiędzy WiN a UPA.

Mało to przekonywujące tłumaczenie. Czy zamiast przemawiać do rozumu banderowskim zbirom mordującym Polaków bez względu na ich polityczne przekonania, nie należało po prostu zaniechać akcji antydemokratycznej i przyłączyć się do władz państwowych do ich walki z faszyzmem ukraińskim na wschodzie Rzeszowszczyzny?

Osobliwa to uprzejmość i serdeczność wobec „upowskich" bandytów, idąca w parze z zaciekłą nienawiścią do Polaków - demokratów.

* * *

Serdeczność w stosunku do banderowców idzie w parze z usługami, świadczonymi innym obcym wywiadom.

Oto do Łodzi zjeżdża agent jednego z obcych wywiadów dla prowadzenia szpiegowskiej roboty. Władze Bezpieczeństwa postanawiają go inwigilować. WiN dowiedział się o tym postanowieniu i już idzie po linii WiN-owskiego wywiadu, odpowiednia szyfrówka. „Po co przekazywaliście to — pyta prokurator Strzałkowskiego — by pomóc władzom Rzeczypospolitej, czy też, by pomóc obcemu szpiegowi?" Strzałkowski milczy chwilę. „Niewątpliwie, by ostrzec szpiega" — mówi wreszcie.

Co można dodać do tych słów?

* * *

Materiały prokuratora rozbiły całkowicie jeszcze jedną tezę obronną oskarżonego — jakoby wywiad WiN przestawiał się z wojskowego na wyłącznie polityczno - gospodarczy.

Dane o demobilizacji WP, o cyfrach nowego poboru, o jednostkach Marynarki Wojennej — do jakich celów politycznych, do jakiej akcji politycznej mogły się przydać tego rodzaju materiały? Mogły się przydać jedynie dla celów wojskowych, dla obcych protektorów WiN-u.

* * *

Obrona przypuściła szczególny szturm do materiałów cytowanych przez prokuratora, dotyczących zamieszczania na liście „podejrzanych" osób, które pomagały Żydom w okresie okupacji. Szło jej o wykazanie, że osoby te znalazły się na „fiszkach" kartoteki BW nie jako pomagający Żydom, lecz jako lewicowcy.

Tłumaczenia — tłumaczeniami, dokumenty — dokumentami. Przewodniczący sądu stwierdza, że w cytowanych przez prokuratora „fiszkach", jako jedyne „przestępstwo" wymienione jest przechowywanie Żydów.

Atak się nie udał. Ale uwypuklił inną rzecz: Oto nawet obrona nie przeczy, że „Londyn" gotował na pierwsze dni swej władzy wielką rzeź Polaków - lewicowców, Polaków - demokratów, Polaków działaczy robotniczych i chłopskich.

* * *

Rozprawa czwartkowa uwypukliła jeszcze jedną rzecz: Dużą rolę jaką w rachubach WiN-u odgrywał WRN Strzałkowski wymienia WRN w liczbie „bratnich partii" tuż po mikołajczykowskim PSL.

Jedno różniło WRN od PSL: oto w PSL pobratymce WiN-u siedzieli mocno w siodle, a WRN był już wtedy grupką generałów bez wojska. Tego wojska miały dostarczyć WRN-owskim niby — generałom WiN-owskie wtyczki w PPS. Na te wtyczki rachowali informatorzy „Gazety Ludowej" robiący w owym czasie hałaśliwą reklamę „wiatrom od Krakowa" wiejącym ponoć w PPS.

Krakowski sztab WiN-u osiadł we więzieniu, przestał wiać również „WRN-owski wiatr od Krakowa". Pozostały tylko zeznania Strzałkowskiego, świadczące raz jeszcze, jak słuszne były uchwały ostatniej Rady Naczelnej PPS, wzywające do nieprzejednanej walki z WRN.

r. w.

Przed akcją pobierania podatku gruntowego w naturze

(j. s.) W dniach 11 i 12 b. m. w gmachu Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach odbyła się odprawa powiatowych pełnomocników rządowych do spraw podatku gruntowego. Odprawa ta zwołana została w związku z wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów (z dnia 9. lipca 1947 r.) o obowiązku uiszczania przez gospodarstwa rolne podatku gruntowego w ziemiopłodach.

Jak już ostatnio informowaliśmy, w czerwcu br. weszła w życie ustawa o nadzorze nad wymiarem i poborem podatku gruntowego od rolników. Ustawa ta nakazuje nadzór nad ściąganiem podatku gruntowego przez samorządy terytorialne przekazać specjalnie w tym celu powołanym poborcom społecznym.

Dotychczas w każdym powiecie województwa akcję ściągania podatków kontrolowali powiatowi pełnomocnicy rządowi.. Wobec nowych zadań odnośnie nadzoru nad ściąganiem podatku w naturze, należało instrukcję Rady Ministrów przedłożyć pełnomocnikom powiatowym i poinformować ich jak mają dalej na swym terenie akcję tę prowadzić.

W pierwszym dniu zjazdu odbyło się przeszkolenie ogólne. M. in. zaznajomiono pełnomocników z wydanymi ostatnio instrukcjami i zarządzeniami. Przeszkolenie odbyło się w obecności Woj. Pełnomocnika **ob. Kołłątaja i jego zastępcy ob. Maciukiewicza.**

W dniu tym przedstawiciel „Społem", ob. **Jermanowski** omówił organizację punktów zsypu ziemiopłodów.

W drugim dniu zjazdu poszczególni pełnomocnicy powiatowi składali sprawozdanie z dotychczasowej swej działalności. W sprawozdaniach zwracali oni główne uwagę na przebieg akcji wymiaru i poboru podatku gruntowego przeprowadzonej przez samorządy terytorialne. Wskazywano również na istniejącą mniej lub więcej harmonijną współpracę ze starostami, Urzędem Skarbowym i samorządem na szczeblu powiatowym i gminnym.

Z kolei wygłoszono obszerne referaty, omawiające podstawowe rozporządzenia i uchwały Rady Ministrów.

Ob. **Łasiewicki** inspektor wojewódzki omówił ogólnie akcję szkoleniową i organizację biur w powiatach oraz instrukcje personalne dotyczące doboru poborców społecznych. Ludzie na to odpowiedzialne stanowisko powinni zostać wytypowani przez poszczególne rady narodowe i partie polityczne.

W dyskusji poruszono wszystkie sprawy związane z akcją ściągania podatku gruntowego w naturze. W najbliższych dwóch tygodniach powiatowi pełnomocnicy zorganizują na szczeblach powiatowych sieć poborców społecznych, którzy już od września br. rozpoczną swą pracę.

Konferencja lekarzy weterynarii woj. śląsko-dąbrowskiego

W dniu 19 bm. w gmachu Urzędu Wojewódzkiego odbędzie się konferencja wszystkich lekarzy weterynarii z terenu województwa śląsko-dąbrowskiego z udziałem pełnomocnika Min. Rolnictwa i Reform Rolnych do spraw weterynarii, przedstawicieli partii politycznych, i urzędów. Program przewiduje m .in. sprawozdanie z działalności służby weterynaryjnej w dziedzinie zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych. Omawiane będą również sprawy lecznictwa zwierząt i budowy łącznie weterynaryjnych oraz sprawy obrotu mięsem i produktami pochodzenia zwierzęcego.

Przed jesienną akcją zbiórki złomu

(js) Niedawno zakończona została przez Centralę Złomu w Katowicach społeczna akcja zbiórki złomu, w której największy udział wzięły szkoły powszechne i średnie. Obecnie przygotowuje się przeprowadzenie podobnej akcji, mającej objąć całe społeczeństwo.

W związku z tym Centrala Złomu w Katowicach zwołała konferencję prasową, w której udział wzięli wszyscy przedstawiciele prasy codziennej i periodycznej.

Konferencja miała na celu zaznajomienie z dotychczasowymi wynikami akcji oraz z całokształtem działalności Centrali Złomu i podległych jej oddziałów. Konferencja odbyła się pod przewodnictwem naczel. dyr. Centrali Złomu ob. **Zielińskiego** przy współudziale zast. dyr. inż. **posła Czechowicza** i **ob. Gebera kierownika** akcji społecznej zbiórki złomu. Z przedłożonych na konferencji danych wynika, że 589 ton zebrała sama tylko młodzież szkolna Kuratorium Okr. Śl. Dąbr. Najwięcej zebrały szkoły katowickie.

Za przykładem młodzieży śląskiej powinny pójść wszystkie szkoły, całe społeczeństwo, gdyż uzbierany złom pomnoży bogactwo narodowe kraju.

Od chwili zorganizowania zbiorni stała akcja zbiórki złomu dała Centrali 20.293 tony złomu żelaznego i 702 tony złomu metali kolorowych.

Centrala zatrudnia ogółem 3,923 osoby w tym 357 pracowników umysłowych, obsługujących poszczególne zbiornice.

Mimo tak wielkiej ilości uzbieranego złomu zapotrzebowanie naszych hut pokryte zostało w 95 proc. — 5 proc. niedociągnięć spowodowane było zbyt słabym wynikiem akcji w niektórych częściach kraju, gdzie akcja ta spotkała się z niezrozumieniem wśród społeczeństwa.

Jak wiadomo akcja zbiórki złomu ma na celu dostarczenie hutom jak największej ilości żelaza do przeróbki na stal.

Dzień 7 września świętem reformy rolnej

(j.s.) W gmachu Zarządu Woj. Zw. Samopomocy Chłopskiej w Katowicach odbyło się w tych dniach inauguracyjne posiedzenie **Woj. Kom. Obchodu rocznicy uchwalenia reformy rolnej.** W skład komitetu wybrani zostali przedstawiciele Zw. Sam. Chł., OKZZ, organizacji społecznych i młodzieżowych oraz Urzędu Wojewódzkiego. Wybrany 7-mioosobowy komitet będzie miał za zadanie przygotowanie obchodu święta reformy rolnej na niedzielę dnia 7 września z okazji 3-letniej rocznicy uchwalenia przez KRN ustawy o reformie rolnej.

W dniu tym w całym województwie, poszczególnych gminach i w niektórych miastach powiatowych będą urządzone dożynki. Obchód tego święta odbywać się będzie w radosnym nastroju. Przewidziane jest wręczenie w tym dniu aktów nadania osadnikom na Ziemiach Odzyskanych i poświęcenia sztandarów lokalnych kół Zw. Sam. Chłopskiej.

Komitet w najbliższym czasie opracuje okólniki do wszystkich organizacji oraz odezwy do społeczeństwa.

Coraz więcej sal szkolnych w Mysłowicach

(c) Mysłowice w porównaniu z innymi miastami Zagłębia są w tym szczęśliwym położeniu, że posiadają odpowiednią ilość sal szkolnych, w których dzieci mogą pobierać naukę w godzinach dopołudniowych i w warunkach, sprzyjających rozwojowi fizycznemu uczniów.

Na jednym z ostatnich posiedzeń MRN stwierdzono ku zadowoleniu wszystkich radnych, że rozlokowanie szkół na terenie miasta jest zadawalające nie tylko pod względem ilości sal ale i ich przydatności na potrzeby szkolnictwa. W ub. r. szkolnym władze szkolne nie miały zbyt wielkich kłopotów z zapewnieniem odpowiednich pomieszczeń dla dzieci i młodzieży. **Jest to w pierwszym rzędzie zasługą nauczycielstwa, które skutecznie walczyło o gmachy szkolne, oraz miejscowych władz. idących od pierwszych dni wyzwolenia na rękę szkolnictwu i dzieciom.**

W przyszłym roku szkolnym — w związku ze zwiększeniem się ilości dzieci, podlegających obowiązkowi szkolnemu — zachodzi konieczność zwiększenia kubatury sal szkolnych celem uniknięcia przepełnienia w klasach.

Dzięki obywatelskiemu stanowisku **dyrekcji Jaworzniecko-Mikołowskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego**, do użytku szkolnictwa oddane zostaną **dwa wyremontowane i przystosowane do potrzeb szkolnych baraki, które pomieszcza około 400 dzieci.** W ten sposób nadwyżkę dzieci będzie można rozładować bez najmniejszego wstrząsu i przerw w normalnej nauce.

Czy za przykładem Zjednoczenia Jaworznicko-Mikołowskiego nie mogą iść inne zjednoczenia przemysłowe?

Przodujące kopalnie w lipcu br.

W wykonaniu planu wydobycia węgla w lipcu br. uznane zostały za przodujące nast. kopalnie: w grupie I — kop. „Bytom" (Bytomskie Zjednoczenie P. W.), w grupie II — kop. „Bobrek" (Rudzkie Zjednoczenie P. W.), w grupie III — kop. „Zabrze-Zachód" (Gliwickie, Zjednoczenie P. W.), w grupie IV — kop. „Silesia" (Jaworznicko-Mikołowskie Zjednoczenie P. W.).

Kopalnie „Bytom" i „Silesia" otrzymują przechodnie Sztandary Pracy, a kopalnie „Bobrek" i „Zabrze-Zachód", które 3 razy z rzędu okazały się kopalniami przodującymi, otrzymują honorowe Sztandary Pracy na własność.

Ponadto wyróżnione zostały za podniesienie wydajności w tymże miesiącu: w grupie I kopalnie „Siemianowice" i „Jadwiga", w grupie II — kopalnie „Śląsk" i „Chorzów", w grupie III — kopalnie „Brzeszcze" i „Gen. Zawadzki", w grupie IV — kopalnie „Siersza" i „Jankowice".

Przemysł śląski przed trzecim zjazdem przemysłowym Ziem Odzyskanych

Przemysł śląski czyni przygotowania do trzeciego zjazdu przemysłowego Ziem Odzyskanych, jaki odbędzie się tym razem w Szczecinie w dn. 7—9 września. Zjazd zakrojony będzie na wielką skalę. Prócz przedstawicieli władz centralnych i delegacji poszczególnych gałęzi przemysłu przewidziany jest udział wielu dziennikarzy zagranicznych oraz młodzieży z przysposob. przem., która ma przybyć w ilości 10 tysięcy. Prace zjazdu toczyć się będą w sześciu komisjach a mianowicie **ogólnej, morskiej, handlu zagranicznego, planowania, szkolnictwa zawodowego i budownictwa.** Projektuje się szereg wycieczek do okolicznych obiektów przemysłowych, a w pierwszym rzędzie do huty Stołczyn pod Szczecinem.

Różne chodzą po ludziach wypadki. Te, które „chodzą" po kinomaniakach -- są tak do siebie zbliżone, że nie można ich nazwać rożnymi. Jednym z najnieprzyjemniejszych jest obyczaj, który niestety wciąż jeszcze pokutuje w niektórych katowickich kinach...

Na ekranie przewijają się jeden po drugim fragmenty kroniki filmowej...

Właśnie speaker mówił „Proszę spojrzeć na groźną minę pana wiceprezesa..."

Niestety — nie da się. No! nie da się. Widać — to prawda! Widać, lecz sylwetki przeciskających się widzów — „nieco" spóźnionych...

Pewnie by Minkiewicz w takim wypadku poetycznie westchnął —

„Psiakrew! Cholera!
Gniew mię rozbiera!"

Ale widz... Cóż może zwyczajny, szary widz?

— Na tym się jednak nie skończyło. W najbardziej interesującym momencie kroniki — znów „ładuje się" następna porcja widzów, przy czym uprzejma bileterka świeci latarką elektryczną. Szkoda tylko, że ... prosto w oczy siedzącym w tyle.

Ktoś z dalszych rzędów wreszcie „ruszyło": — „Proszę zgasić światło!"

W odpowiedzi został oświetlony — celem zapewne rozpoznania. Ujął się za nim inny poszkodowany:

— No, proszę pani, jakże tak można?...

— A co? Nie podoba się? To niech pan nie chodzi do kina! — odpaliła panienka o obrotnym języku.

— Właściwie — nie podoba się. W kulturalnym kinie na wpuszcza się na salę gości w czasie wyświetlania nadprogramu...

— Ho proszę! Widzicie go, kulturalny!

Bardzo mi przykro panieneczko ze „Światowida". Niestety ów pan był znacznie „kulturalniejszy" od pani.

No, cóż zrobić skoro tak jest?

(rg)

SPORT

Piłkarze śląscy na odbudowę Warszawy

Mając na uwadze, że wszystkie instytucje, przedsiębiorstwa państwowe, samorządowe oraz prywatne na terenie Śląska przystąpiły do zbierania funduszów na odbudowę zniszczonej przez okupanta niemieckiego Stolicy, również piłkarze śląscy postanowili w granicach swych możliwości przyczynić się do tej szlachetnej akcji. Zatem tak okręg, jak i kluby sportowe, urządzające imprezy, sprzedawać będą przy biletach wstępu na boiska znaczki na odbudowę Warszawy. Fundusze zebrane ze sprzedaży tychże znaczków kluby piłkarskie wpłacać będą na rzecz Komitetu Woj. Śląsko—Dąbrowskiego dla odbudowy Warszawy w Banku Gospodarstwa Spółdzielczego w Katowicach, ul. Warszawska 2, na konto Nr. 120.

WŁOSI CHCĄ NAWIĄZAĆ KONTAKT Z PIŁKARZAMI POLSKIMI

PUWF i PW w porozumieniu z Min. Spraw Zagranicznych powiadomił piłkarskie kluby w kraju, że zaistniała możliwość nawiązania kontaktu sportowego z piłkarskimi klubami Włoch. Zaznacza się że korespondencje w celu sprowadzenia drużyn włoskich, jak i w ogóle zagranicznych, należy prowadzić wyłącznie w porozumieniu z PZPN-em.

Starania o paszporty, jak również i wizy wyjazdowe, muszą być przeprowadzone przez okręgowe władze piłki nożnej, dla zachowania drogi służbowej.

Słuszne zarządzenie

Jak ogólnie wiadomo, piłkarskie kluby Śląska, walczące o wejście do ligi, na obcych boiskach rozgrywały w drodze powrotnej kilka dalszych spotkań towarzyskich. Taki stan rzeczy wpływał ujemnie na formę i kondycję fizyczną zawodników i był szkodliwy. Na fakt ten zwracaliśmy już zresztą uwagę, to też słusznie się stało, że Śl. OZPN dał wyraźny zakaz rozgrywania więcej niż 1 meczu w tygodniu, za wyjątkiem niedziel. Kluby, które chciałyby rozegrać dalszy mecz, muszą uzyskać specjalne zezwolenie.

NOWY KOBIECY REKORD FRANCJI W BIEGU NA 800 M

Strassburg. Podczas kobiecego meczu lekkoatletycznego Francja — Holandia, Franchard przebiegła 800 m w czasie 2.20,4, ustanawiając nowy rekord Francji. Dawny rekord należał do Fize i wynosił 2:21.2.

DOSKONAŁY WYNIK PŁYWAKA JAPOŃSKIEGO

Tokio. Japoński mistrz pływacki Konishin Furuhashi, mający obecnie 20 lat, osiągnął na pływalni tokijskiej świetny wynik w biegu na 400 m st. dow. Furuhashi uzyskał czas 4:38,8, a więc zaledwie o 0,3 sek. gorszy od rekordu światowego Amerykanina Billa Smitha.

AFERA SPORTOWA W PIŁKARSTWIE CZESKIM

Praga. W związku z aferą przekupienia graczy ligowego klubu czeskiego „Kladno" przez funkcjonariuszów klubów „Bata" (Zlin) i „Zidenice", która przed niedawnym czasem poruszyła całą opinię sportową w Czechosłowacji, komisja dyscyplinarna Czechosłowackiego Związku Piłkarskiego postanowiła: 1) wykluczyć z ligi piłkarskiej wszystkie trzy kluby t.j SK „Kladno", SK „Bata" (Zlin) i SK Zidenice" 2) niektórym funkcjonariuszom wspomnianych klubów wstrzymać działalność na okres 1-5 lat oraz 3) zdyskwalifikować dwóch graczy klubu SK „Kladno" na okres 1-5 lat, a gracza tego samego klubu Cervana zdyskwalifikować dożywotnio.

SK ZILINA SZUKA PRZECIWNIKA

Za pośrednictwem ambasady (CSR) SK Zilina zwrócił się do PZPN-u z prośbą o umożliwienie sprowadzenia do Czechosłowacji jednego z piłkarskich klubów Polski na dzień 28. 10. br.

HARCERZE GRAJĄ W PIŁKĘ NOŻNĄ

16 bm. o godz. 18-tej odbędą się przyjacielskie zawody piłkarskie pomiędzy Hufcem Harcerzy Śląskich a ZZK I b, na boisku **ZZK w Katowicach przy ul. Bankowej (Luna — Park).**

KS LIGOCIANKA zwołuje na 17. 8., godz. 9,30 nadzwyczajne walne zebranie. Zebranie odbędzie się w Domu Kultury w Ligocie.

RADIO

OGÓLNOPOLSKI PROGRAM ROZGŁOŚNI POLSKIEGO RADIA na sobotę, dnia 16 sierpnia 1947 r.

5,55 Sygnał. 6,05 Gimnastyka. 6,15 Dziennik. 6,30 Muzyka. 7,15 Przegląd prasy. 7.35 Muzyka. 7,55 Informacje. 8,05 Skrzynka PCK. 8,15 Koncert życzeń. 9,00 Koncert reklamowy. 12,06 Wiadomości. 12,10 Melodie ludowe. 12.25 Aud. dla wsi. 12.35 Pieśni Roberta Schumanna. 13.00 Z mikrofonem po kraju. 13.10 Muzyka. 14.00 Informacje. 14,30 Scena i ekran. 14,35 Muzyka australijska. 15.00 Muzyka taneczna. 15,20 Audycja dla dzieci. 15.40 Audycja kameralna N O. Raastad. 16,00 Dziennik. 16.20 Pieśni szwajcarskie. 16,40 Skrzynka techniczna. 16,50 Pogadanka gospodarcza. 17.00 Przy sobocie po robocie". 18,30 Muzyka. 19.00 „Tu mówi Śląsk". 19.15 „Nowe książki". 19.30 Muzyka francuska. 20,00 Z życia kulturalnego. 20.05 Kobieta w świecie. 20.10 Audycja Komisji Op. nad Zabytkami. 20.15 Reportaż. 20,25 Audycja słowno — muzyczna. 21.00 Dziennik. 21.20 Sprawy i ludzie. 21,30 Muzyka. 21,45 Słuchowisko. 22.10 Wiadomości sportowe. 22.15 Muzyka tan. 23,00 Ost. wiad. dziennika. 23.20 Muzyka. 24,00 Muzyka taneczna. 01,00 Hymn.

W dniu 14 sierpnia br. zmarł w 56 roku życia

ś. p. MOLL WILHELM

werkmistrz gminy, znany działacz społeczny i członek szeregu organizacji miejscowych.

W Zmarłym tracimy gorliwego i długoletniego pracownika.

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby w Orzegowie, ulica Bytomska nr 46 dnia 17 sierpnia br. o godz. 16-tej.

ZARZĄD GMINY
GMINNA RADA NARODOWA

2980kr

Każdy Polak członkiem P. C. K.!

Sobota

16

SIERPNIA

Joachima Ambrożego

Wschód słońca — 4.58
Zachód słońca — 20.25

TAK BYŁO:

16. 8. 1919 r.

Wybuch I powstania na G. Śląsku. Górnicy kopalni Mysłowieckiej chwytają za broń nie mogąc znieść dłużej niemieckich prześladowań. Za nimi powstają — Bytom, Pszczyna. Są to główne ośrodki akcji powstańczej. Niemcy sprowadzają z Gliwic wojsko i stopniowo tłumią powstanie. Wypierani z miast i osaczani w lasach powstańcy przedostają się na stronę polską, gdzie specjalny Komisariat dla Spraw G. Śląska w osobach: Szapli, Wolnego, Rymera, Lesińskiego i Biniaskowicza roztacza nad nimi opiekę. Powstanie wygasa 7 września.

16. 8. 1945 r.

Układ pomiędzy Polską a ZSRR o granicy wschodniej i odszkodowaniach wzajemnych.

Minuta

⊙ Ostatnie posiedzenie Izby Gmin, w sprawie pełnomocnictw antykryzysowych rządu trwało 18 godzin. Wielu posłów pod koniec usnęło.

SPORT

Redaguje: JÓZEF PRUTKOWSKI

★ W międzynarodowym turnieju tenisowym odnieśliśmy pierwszy poważny sukces. Zagraniczni zawodnicy otrzymali wizy i dewizy i zjawią się tłumnie na katowickich kortach Pogoni.

Premiera odbędzie się 19 bm., a puchar premiera już czeka na zwycięzcę turnieju.

★ Kpt. Neuding, popularny niegdyś bokser warszawski wagi ciężkiej ma ciężką robotę ze swoimi pupilami zrzeszonymi w WKS Legia. Są to na ogół bardzo młodzi adepci sztuki pięściarskiej, ale do trzech rund sztuka, jak mówi przysłowie.

Stary bokser Neuding na liście najlepszych sportowców Polski umieszcza oczywiście trzech bokserów. A oto jego lista:

1. Werey, 2. Szymura, 3. Antkiewicz, 4. Buhl, 5. Gracz, 6. Modelewska, 7. Górski, 8. Skonecki, 9. Bazarnik, 10. Jędrzejowska.

Dla ogółu czytelników dodaje Neuding komentarz, że Górski z Legii jest jednym z najlepszych piłkarzy Polski.

A może by tak zajął się wysoką lokatą Górskiego sam p. płk. Reyman?

★ Przysyłajcie listy 10 najlepszych sportowców Polski!

W HELSINKACH jest dziwna łaźnia

W Finlandii kobiety, miały prawo głosowania o całe czterdzieści lat wcześniej, niż w jakimkolwiek innym państwie. A otwarcia parlamentu fińskiego dokonuje najstarszy z jego członków — w tym roku była to kobieta.

W skład parlamentu fińskiego wchodzi dwustu posłów, z których około 50 jest socjal - demokratami, 50 należy do skrajnej lewicy, 50 do Partii Agrarnej, która jest jakby języczkiem u wagi, utrzymującym równowagę, 40— to konserwatyści, a 10 — członkowie tzw. Partii Szwedzkiej. Partia Szwedzka reprezentuje liczny i dość wpływowy odłam społeczeństwa fińskiego, które posługuje się językiem szwedzkim i uważa Szwecję za bazę hi storii swego kraju. Są to przeważnie lewicowcy.

Głód mieszkaniowy

Jedną z najpoważniejszych bolączek Finlandii jest głód mieszkaniowy.

Pracy w Finlandii jest dość dla każdego, ale kwestia mieszkaniowa przedstawia się nader drastycznie. Zasadniczo żadnemu obywatelowi tamtejszemu, bez względu na to, czy jest bogaty nie wolno mieć do dyspozycji więcej niż pokój sypialny i stołowy-bawialnie. Takie zarządzenie jest, oczywiście źródłem najrozmaitszych oszustw mieszkaniowych; jeśli ktoś chce mieć gabinet, czy salon w swym mieszkaniu i jest dość bogaty i nielojalny wobec państwa, by sobie pozwolić na to, opłaca po prostu kogoś, kto poświadcza iż mieszka w danym domu. Wykrycie takiego nadużycia przez policję zabiera przeważnie dość dużo czasu. Wykroczenia tego rodzaju są, naturalnie, surowo karane przez władze i pięt nowane przez całe społeczeństwo.

Czarny rynek

W niektórych państwach czarny rynek stał się zjawiskiem nie mal tak samo legalnym, jak normalny rynek; we Francji nie mówi się już więcej „le marche noir"", tylko „le marche paralel" (rynek równoległy) i to samo określenie można zastosować do Finlandii, gdzie zresztą trud no jest nawet nielegalnie kupić jakieś lepsze towary, czy bardziej luksusową żywność. Na czarnym rynku fińskim podstawową walutą nie jest dolar, ani funt angielski, tylko korona szwedzka. Za koronę kupuje się alkohol, białe pieczywo, cienkie pończochy amerykańskie i — ulubiony smakołyk fiński — końskie mięso.

Zakłady kąpielowe

Warto wspomnieć o zakładach kąpielowych w Helsinkach, ponieważ podobnych nie ma w całej Europie. Zakłady te znajdują się na wszystkich przedmieściach stolicy. Są to długie, parterowe bloki, podzielone wewnątrz na kilkaset kabin każdy. Łaźnie te nie przypominają w niczym łaźni tureckich. Amatorzy kąpieli, a są ich codziennie długie szeregi, oczekujące w ciągnących się na ulice kolejkach na kupno biletu — wchodzą przede wszystkim do szatni, a następnie, zupełnie nago do kabiny, gdzie z kąpieli korzystają po dwie osoby naraz. Obsługa łaźni — zarówno w dni kąpieli kobiet, jak i mężczyzn — składa się wyłącznie z kobiet. Kobieta reguluje ciepło w kabinie, to jest puszcza na wchodzących delikwentów kłąb coraz gorętszej pary. Gdy klienci są już bliscy zemdlenia, kieruje im prosto w twarz lodowato - zimny strumień wody, po czym znów otwiera parę. Po kilku tego rodzaju zabiegach, obaj amatorzy kąpieli, zażywający tej narodowej przyjemności fińskiej w jednej kabinie, otrzymują z rąk kąpielowej kilka brzozowych witek, którymi okładają wzajemnie swe plecy, co pobudza podobno doskonale krążenie krwi. Półżywi przechodzą klienci do innej kabiny, gdzie natłuszcza się ich i masuje całe ciało przy czym zabiegów tych dokonują również kobiety. Wreszcie wskakuje się do wspaniałego basenu, pełnego chłodnej, błękitnej wody, suszy nagrzanymi, włochatymi prześcieradłami i — zamówiwszy sobie bilet na następny raz, udaje się do domu w doskonałym stanie psychicznym i fizycznym.

Ponieważ — ze względu na dotkliwy brak węgla — mieszkańcom Helsinek wolno urządzać sobie kąpiel w prywatnych mieszkaniach tylko raz tygodniowo, miejskie zakłady cieszą się olbrzymią frekwencją.

Partia Pierrota w koncercie to nie tylko śmiech, zawiera ona również patos, tragedię serca pod przykrywką śmiechu. Oto Malcolm Stuart, wykonywujący swą piosenkę pajaca na piaskach Margate.

FINAŁ FESTIWALU SZEKSPIROWSKIEGO

Z ostatnim dniem sierpnia rb. skończył się w Warszawie na scenie Państwowego Teatru Polskiego Festiwal Szekspirowski.

Ostateczna rozgrywka nastąpiła pomiędzy czterema teatrami wyłonionymi przez jury z dwunastu jakie stanęły do artystycznego startu na ogólna liczbę dwudziestu trzech zameldowanych do Konkursu Festiwalowego.

W składzie czwórki zakwalifikowanej do finału były: Państwowy Teatr Polski z Warszawy, Państwowy Teatr Wojska Polskiego z Łodzi, Państwowy Teatr im. Wyspiańskiego z Katowic i Miejski Gdyński Teatr Wybrzeża.

Teatr warszawski wystawił „Hamleta", łódzki „Burzę", katowicki — „Sen nocy letniej" i gdyński — „Jak wam się podoba".

Po ukończeniu ostatniego spektaklu festiwalu jury (w składzie którego wchodzili ob. ob. Balicki, Pelper, Rusinek, Rulikowski, Starzyński Trzciński i Zelwerowicz) ogłosiło listę przyznanych nagród.

Przyznano 11 nagród za kreacje **bądź wysokiej klasy gry aktorską Wojciechowi Brydzińskiemu (Stary Aktor — „Hamlet"), Gustawowi Buszyńskiemu (Poloniusz — „Hamlet"), Saturninowi Butkiewiczowi (Król „Hamlet") Elżbiecie Barszczewskiej („Ofelia — „Hamlet"), Stanisławowi Wyrzykowskiemu (Hamlet), Leokadii Pancewiczowej (Królowa — „Hamlet"). Karolowi Adwentowiczowi (Prospero — „Burza"), Ryszardzie Hanin (Ariel — „Burza"), Janowi Kurnakowiczowi (Spodek — „Sen nocy letniej" — Warszawa) i Stanisławowi Kwaskowskiemu (Grumio — „Poskromienie złośnicy" — Bielsko).**

Za reżyserię i inscenizację otrzymali nagrody: **Leon Schiller** — („Burza"), **Iwo Gall** („Jak wam się podoba"), **Wilam Horzyca** („Romeo i Julia" — Toruń). Za scenografię: **Stanisław Daszewski** („Burza"), **Karol Frycz** („Hamlet") i **F. Krassowski** („Poskromienie złośnicy" — Bielsko). **Za grę zespołową otrzymał najwyższą nagrodę (450.000) Teatr Wybrzeża.**

Ponadto przyznano szereg zaszczytnych wyróżnień zarówno za grę (7), jak inscenizację (2) i scenografię (2).

Fabryka Snów

★ Jugosłowiańskie państwowe przedsiębiorstwo filmowe „Awala Film" w Belgradzie, pracuje obecnie nad trzema filmami pełnometrażowymi .Są to: **„Sofka"**, którego scenariusz oparty jest na znanej powieści **Stankowicza „Nieczysta krew"**, dalej **„Ludzie z Prugi"**, osnuty na tle prac młodzieży jugosłowiańskiej przy budowie swej linii kolejowej i wreszcie film **„Jak płomień"** przedstawiający walkę młodzieży Belgradu z okupantem.

WILKI MORSKIE

Po wielu latach ujrzeliśmy znowu Flipa i Flapa (Stan Laurel i Oliver Hardy) w roli wilków morskich — a raczej bałwanów morskich, w filmie, który powinien się nazywać **„Choroba morska"** ze względu na potworne nudy, panujące podczas wyświetlania tego filmu Uff"! Długie zdanie co?—Ale jest ono niczym wobec dłużyzn filmu, dłużyzn podczas których Flip i Flap wciągają marynarkę czy puszczają wodę z kranu.

Film jest po prostu żenujący, widocznie podczas ostatniej wojny bardzośmy spoważnieli — wstyd nam po prostu, że niegdyś zaśmiewaliśmy się z dwu amerykańskich komików.

Główny trick amerykańskiego humoru to **spóźniona reakcja.** Chwytu tego używano w komediach muzycznych i w filmach detektywistycznych i w pseudofilmach pseudopsychologicznych.

Dwa najlepsze momenty „Wilków morskich" są żywcem ściągnięte z Chaplina. Pierwszy — to satyra na zmechanizowanie pracy robotników amerykańskich, którzy w końcu stają się sami półautomatami albo szaleją **(Dzisiejsze czasy)**. Drugi — to scena jedzenia makaronu **(Gorączka złota)**.

Poza tym (wymieniam w porządku alfabetycznym) banał, bzdura, lipa, łatwizna, szablon, szmira.

Lift - boy.

ODBUDOWA PORTÓW Z. S. R. R.

Trzy oceany i 12 mórz omywa brzegi Związku Radzieckiego.

W czasie wojny hitlerowcy zniszczyli całkowicie urządzenia techniczne szeregu wielkich portów, jak: Odessa, Nikołajew, Mariupol Od nalotów wroga ucierpiały silnie porty Murmańska i Archangielska.

Odbudowa portów rozpoczęła się już w okresie wojny i jest obecnie kontynuowana z dużym rozmachem. W ciągu bieżącej pięciolatki obrót towarowy floty morskiej winien wzrosnąć 2.2-krotnie w stosunku do poziomu przedwojennego. Takiego wzrostu nie zna historia rosyjskiej floty handlowej.

Teren portu leningradzkiego ulegnie znacznemu rozszerzeniu i Leningrad stanie się jednym z największych w Europie dworców morskich. W porcie ryskim ilość dźwigów przekroczyła już poziom przedwojenny. Także wielkie roboty inwestycyjne objęły wiele i innych portów radzieckich, zniszczonych przez wojnę.

POSĄGI bez PIEDESTAŁU

☐ **Talleyrand**, spytany w poufnej rozmowie czy pani B. spędziła noc u pana S. odrzekł:

„Oczywiście, że jest to prawdą. Przypominam sobie nawet dokładnie datę. Było to w nocy z 3 maja na 15 czerwca".

Wrocław na krótkiej fali

W jednym z najruchliwszych punktów Wrocławia, u zbiegu ulic Generała Świerczewskiego i Powstańców Śląskich, na frontonie spalonej, trzypiętrowej kamienicy, co dzień oglądamy doskonale zachowaną reklamę świetlną. Wprawdzie lampki tej reklamy się nie palą, ale olbrzymie litery wciąż głoszą: „Raetsch! Der gute deutsche Brantwein!".

Mam wrażenie, że jest nam zupełnie obojętną jakość „dobrej niemieckiej wódki" i że po dwóch latach należało by już zdjąć niemiecki napis.

Niestety, reklamy niemieckich firm, niektóre nawet opatrzone pięknie pokręconymi swastykami, wciąż jeszcze „zdobią" wiele frontonów wrocławsk. kamienic. Wzdłuż linii kolejowej przebiegającej przez śródmieście, ciągną się długie szeregi napisów zachęcających do jeżdżenia na „CONTINENTAL REIFEN", picia „REINERZ — SPRUDEL" stosowania „NATURHEILPRAPARATE", a napowietrzna reklama „WAGENREPERATUR", umieszczona na kilkudziesięcio — metrowych masztach, wita przebywających z Warszawy podróżnych. Niektóre ulice Wrocławia nie mają jeszcze nazw polskich i chcąc nie chcąc musimy się orientować według niemieckich tabliczek, na innych ulicach nazwy niemieckie są wprawdzie przekreślone, ale polskie wyblakły na deszczu i nie dadzą się odcyfrować, są wreszcie ulice upośledzone, bezimienne, z których zdjęto tabliczki niemieckie, a nie założono polskich.

„Słowo Polskie" rozpisało konkurs na wynajdywanie nazw niemieckich pod hasłem „Usuwajmy ślady niemczyzny". Posypały się spostrzeżenia czytelników. Cóż kiedy „miarodajne czynniki" nie wykorzystały tych informacji i nie pokwapiły się z „usuwaniem śladów niemczyzny". Wrocław jest już miastem na wskroś polskim i na ulicach nie słyszy się mowy niemieckiej, tym bardziej więc rażą panoszące się na murach niemieckie reklamy i napisy.

Potrafiliśmy w rekordowym tempie zagospodarować Ziemie Odzyskane, uruchomić fabryki i kopalnie zaorać i obsiać olbrzymie połacie kraju, zaludnić go Polakami, a nie starczy nam cierpliwości, czy nie mamy czasu na dokładne, pedantyczne usunięcie śladów niemczyzny? Kilkudziesięciometrowy napis nawet bardziej kłuje w oczy niż pomnik, czy mała tablica pamiątkowa, opiewająca bohaterskie czyny któregoś z „nadludzi".

Sensacją Wrocławia jest rozpoczęcie odbudowy olbrzymiego domu towarowego na zbiegu ulicy Świdnickiej i Podwala Świdnickiego. Parter i pierwsze piętro tego wrocławskiego „drapacza chmur" mają być wykończone w pierwszych miesiącach przyszłego roku. Podobno również ma się odbudować TEATR DRAMATYCZNY mieszczący się przy ul. Gabrieli Zapolskiej Teatr ten, wyposażony w najnowocześniejsze urządzenia sceniczne, ma być oddany do dyspozycji Państwowych Teatrów Dolnośląskich. Jeszcze wprawdzie nie widać robotników krzątających się przy odbudowie tego gmachu, ale „wtajemniczeni" twierdzą, że „już lada chwila" coś się rozpocznie.

Natomiast na rozpoczęcie remontu Hali Ludowej straciliśmy już nadzieję. Monumentalny ten gmach naprawdę nie ma szczęścia. Wystawa wrocławska została odłożona, na umieszczenie Panoramy Racławickiej się nie nadaje. Podobno teraz ma się zająć odbudową Hali Ludowej Film Polski, który chce tam urządzić „Polski Hollywood" — Jeżeli będziemy na odbudowę Hali Ludowej czekali tak długo jak na dobry długometrażowy film polski, to rzeczywiście gmach ten ma pecha! Podobnego pecha ma i Panorama Racławicka. Dużo się o niej mówi i pisze, ale jak dotychczas jedynie „Trybuna Dolnośląska" zabrała się do tej sprawy realnie, to znaczy rozpoczęła zbiórkę pieniędzy. Zebrano w ten sposób ponad milion złotych. Ale do 30 milionów potrzebnych na budowę pomieszczenia i odnowienia płótna jeszcze daleko. Powinny o Panoramie Racławickiej pomyśleć też i inne instytucje a przede wszystkim władze Panorama czeka na nowy lokal zwinięta w pakach i powoli niszczeje.

Gdy piszę o Panoramie Racławickiej to nasuwa mi się na myśl Muzeum Dzieduszyckich. Podobno eksponaty tego muzeum również leżą sobie spokojnie w pakach, tym razem w Krakowie. Czy nie należało by pomyśleć o przydzieleniu jakiegoś gmachu na rozmieszczenie tego najpiękniejszego polskiego muzeum przyrodniczego? Może właśnie we Wrocławiu znalazłby się taki gmach na ten cel. Lwowianie, którzy teraz zamieszkują Wrocław i zdążyli już go serdecznie pokochać, na pewno przyjęliby tę inicjatywę z entuzjazmem.

Boję się tylko, żeby nie zawiązało się jakieś „Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Dzieduszyckich", bo wtedy stracilibyśmy nadzieję na ujrzenie go w jakimś, choćby najskromniejszym pomieszczeniu.

Panorama Racławicka oraz Opera i Filharmonia Wrocławska mają swoje „Towarzystwa Przyjaciół"! Doświadczenia uczą!

Wojciech Dzieduszycki

Wiadomości konkursowe

Zadanie konkursowe Nr. 11 ukaże się w numerze niedzielnym „T. R".

ZALUDNIAMY ZIEMIE ZACHODNIE

Nasi literaci, patrzcie państwo,
Ziemie Zachodnie zaludniają dziarsko.
Putrament — francuską, Wende — jugosłowiańską
A Przyboś ziemię szwajcarską.

Puk

KRONIKA KULTURALNA

Adam Brodzisz i Maria Bogda

odbywają tournee ze sztuką **Niewiarowicza** „Kochanek to ja". W ostatnich dniach dali artyści przedstawienie w Starogardzie.

Ryszard Wright

SYN AMERYKI

59

Tłumaczyła WANDA MELCER

Bigger nigdy dotąd nie widział takich ludzi, nie wiedział, jak się wobec nich zachować, ani, czego można od nich oczekiwać. Nie byli oni tak bogaci i niedostępni, jak pan Dalton, lecz jak gdyby ostrzejsi niż Britten i bardziej oficjalni. Przechadzali się po piwnicy w czerwonym świetle paleniska, zaglądając we wszystkie kąty, z kapeluszami na głowach, z cygarami w zębach. Bił od nich obojętny chłód. Robili to dla sportu. Na pewno nie odczepią się tak łatwo, teraz, kiedy Jan jest aresztowany i badany. Ciekawe co myślą o zeznaniach Biggera, dotyczących Jana? Czy rzeczywiście lepiej z nimi nie rozmawiać, jak to nakazywał Britten. Oczy Biggera śledziły zmiętą gazetę w urękawicznionej ręce jednego z dziennikarzy. Gdyby to mógł przeczytać! Milczeli, czekając na powrót Brittena. Potem jeden z nich podszedł bliżej i oparł się o ścianę koło Biggera. Bigger spojrzał na niego kącikiem oka, ale nic nie powiedział. Mężczyzna zapalił papierosa.

— Palisz, serdeńko?

— Nie, psze pana.

Poczuł ucisk na dłoni, chciał spojrzeć, ale szept go powstrzymał.

— Siedź cicho, to dla ciebie. Musisz mi pomóc.

Palce Biggera zacisnęły się na papierku: zorientował się od razu, że to banknot i że musi go zwrócić. Trzymał go tymczasem wyczekując odpowiedniej chwili. Wszystko działo się tak prędko, że nie zdążył stanąć na wysokości zadania. Czuł się bardzo zmęczony. Gdybyż się przespać! Gdybyż odsunąć to wszystko na parę godzin i wypocząć. Na pewno potem poszłoby mu lepiej. Teraz wypadki zdały mu się cząstką jakiegoś strasznego snu i działy się bez przyczyny. Czasami znów zapominał, co się już stało, a co ma się jeszcze zdarzyć. Tymczasem drzwi u góry otworzyły się i ukazał się w nich Britten. Podczas, kiedy wszyscy zwrócili się ku niemu, Bigger wsunął tamtemu z powrotem pieniądze do ręki. Mężczyzna spojrzał na niego, potrząsnął głową, rzucił papierosa i postąpił na środek pomieszczenia.

— Bardzo mi przykro, chłopcy — powiedział Britten — ale starszy pan nie może was widzieć aż do wtorku.

Bigger myślał szybko: oznacza to, że pan Dalton chce płacić, a policji nie wezwie.

— Co, do wtorku?

— A jakże!

— Gdzie jest dziewczyna?

— Bardzo mi przykro — powtórzył Britten.

— To by znaczyło, że teraz pozwalacie nam drukować, co ślina na język przyniesie — powiedział któryś.

— Wszyscy znacie Daltona — mówił dalej Britten — i na pewno tego nie zrobicie. Na miłość Boga, pozwólcie mu działać. Nie mogę wam więcej powiedzieć, ale w tej chwili to będzie miało ogromne znaczenie. Odpłaci wam się kiedyś.

— Czy jej naprawdę nie ma?

— Nie wiem.

— A może jest po prostu w domu?

Britten zawahał się.

— Nie, myślę, że nie..

— Kiedy wyjechała?

— Nie wiem.

— A kiedy wraca?

— Nic wam nie mogę powiedzieć.

— Czyżby ten Erlone mówił prawdę? — spytał znów któryś. — Powiada, że pan Dalton stara się skompromitować partię komunistyczną, aresztując go. Mówi też, że Daltonowi zależy na zerwaniu stosunków między córką a Janem.

— I tego nie wiem — powiedział Britten.

— Erlone'a aresztowano, zabrano na policję, badają — mówił dalej dziennikarz — powiada, że ten chłopiec kłamie, że wcale tu nie był wczorajszej nocy. Czy to prawda?

— I o tym nic nie wiem — rzekł Britten.

— Czy pan Dalton zabronił córce widywać Erlona?

— Nie wiem — powiedział Britten, wyjmując chustkę i obcierając czoło, zroszone potem — na Boga, chłopcy, sami widzicie, że nic wam nie mogę powiedzieć. Musicie pomówić ze starszym panem.

Nagle wszyscy podnieśli oczy. Na górze u schodów ukazał się Dalton, blady, trzymając w palcach list. Bigger poznał od razu, że było to wezwanie, które mu wysłał. Co się teraz stanie? Wszyscy zagadali jednocześnie, pytając, krzycząc, prosząc o pozwolenie zrobienia zdjęć.

— Gdzie jest panna Dalton?

— Czy pan składał podanie o aresztowanie Erlone'a?

— Czy byli zaręczeni?

— Co pan powie o jego polityce?

— Może miałby pan chęć złożyć jakieś oświadczenie, panie Dalton?

Bigger zobaczył, jak Dalton podnosi rękę, by ich uciszyć, jak schodzi po schodach i zatrzymuje się nad nimi o parę stopni górując. Stłoczyli się koło niego, podnosząc srebrzyste gruszki aparatów.

— Może chciałby pan dodać jakiś komentarz do tego, co Erlone powiedział o pana szoferze?

— A co on powiedział? — spytał Dalton.

— Powiedział, że szofer jest opłacony za swoje kłamstwa.

— To nieprawda — skonstatował pan Dalton stanowczo.

Bigger przymknął oczy na błysk magnezji. Dziennikarze opuścili srebrzyste gruszki.

— Panowie — rzekł Dalton — proszę was. Chwileczka. Chciałbym złożyć wobec was oświadczenie. — Przerwał, wargi mu drżały. Bigger mógł dostrzec, jak bardzo jest zdenerwowany. — Panowie — powiedział znowu. — Chcę złożyć oświadczenie, które będziecie łaskawi przekazać waszym pismom. Słowa, w jakich to uczynicie, zadecydują o życiu lub śmierci kogoś bardzo bliskiego naszej rodzinie, mnie samemu. Kogoś... — głos mu się załamał. Piwnica rozebrzmiała głosami żarliwych zapewnień. Bigger usłyszał, jak cienki papier szeleści w palcach Daltona. Twarz jego była blada, jak twarz umarłego, krwią nabiegłe oczy patrzyły z ciemnych oczodołów. Ogień pod kotłem dogasał, słychać było cichy szept bezsilnego płomienia. Białe włosy pana Daltona połyskiwały w mroku, jak roztopione srebro.

(c. d. n.)